

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
จิรัชญา ทิขัตติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
พฤษภาคม 2550

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี

บทคัดย่อ
ของ
จิรัชญา ทิขัตติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
พฤษภาคม 2550

จิรัชญา ทิชาติ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบ
ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) กับ
การสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี.
สารนิพนธ์ กศม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานัน รุ่งเรืองธรรม

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
ความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี
(STAD) กับการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี
กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2549 จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง
50 คน กลุ่มควบคุม 50 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control
Group Pretest – Posttest Design กลุ่มทดลองใช้การสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี และ
กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาทีโดยใช้เดียวกัน
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้สถิติ t - test for Independent และ t - test for dependent

ผลการศึกษาค้นพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี นักเรียน
ที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี ก่อน
และหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี กับ
นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี ก่อน
และหลังการทดลองมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05

6. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลองมีความรับผิดชอบ
ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARISON OF MATTAYOM SUKSA III STUDENTS' ACHIEVEMENT AND
RESPONSIBILITY IN LEARNING THAI THROUGH THE INSTRUCTIONAL
METHOD BASED ON "STAD" AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT
BY
JIRATCHAYA THIKHATTI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

May 2007

Jiratchaya Thikhatti. (2007). *A Comparison of Mattayom Suksa III Students' Achievement and Responsibility in learning Thai Through The Instructional Method Based on "STAD" and the Teacher's Manual*. Master Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof. Sumanin Rungruagtham.

The purposes of this study were to compare Mattayom Suksa III students' achievement and responsibility in learning Thai through the Instruction at method Based on STAD and the Teacher manual

The sample used in this study were 100 Mattayom suksa at Assumption College Thonburi, the second semester of 2006 academic year. They were randomly assigned into experimental group and control group with 50 student in each. The same content was taught for both groups within sixteen 50 minute-periods. The experimental group was taught by cooperative learning technique "STAD"; whereas the control group was taught by the teacher manual. The research design was randomized control group, Pretest-Posttest Design.

The instruments used in this study were the achievement test and responsibility. t - test independent between groups and t – test dependent within group. The data were analyzed by

The result of the study indicated that:

1. The students' achievement of the experimental group and the control group were significantly different at the 0.05 level'
2. The students' achievement before and after the experimental were significantly different at the 0.05 level.
3. The students' achievement of the control group before and after the experiment were significantly different at the 0.05 level.
4. The students' responsibility of the experimental group and the control group were significantly different at the 0.05 level.
5. The students' responsibility before and after the experiment were significantly different at the 0.05 level.
6. The students' responsibility the control group before and after the experiment were significantly different at the 0.05 level.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
จิรัชญา ทิขัตติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการ
เรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบ
ปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ของ จิรัชญา ทิขัตติ ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนข้อเสนอแนะ และการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์ และ รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ ผู้วิจัยซาบซึ่งในความเมตตาและขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ และคณาจารย์ โปรแกรมวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจต่อผู้วิจัยตลอดมา พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำอันทำให้ สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ภราดา อาจิณ เต่งตระกูล ผู้อำนวยการอัสสัมชัญธนบุรี นางกฤษณ์ ลิ้มปณัสสรณ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ นางปิ่นแก้ว ทรัพย์สนอง หัวหน้ากลุ่มสาระ วิชาภาษาไทย คุณครูในกลุ่มสาระวิชาภาษาไทยทุกคน และ นางสาวทิชากร พวงพรม ที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาการดำเนินการทดลอง

ขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 และ 3/8 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองในครั้งนี้เป็นอย่างดี และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 และ 3/6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่ให้ความร่วมมือ ในการทดลองหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบใจเพื่อนๆ น้องๆ สาขาวิชาการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทยทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ต่อการวิจัยจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ ของบิดามารดา ที่อบรมบ่มนิสัยให้ผู้วิจัยมีความเข้มแข็งอดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง รวมทั้งครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่ง สำเร็จการศึกษา

จิรัชญา ทิขิตติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวความคิด	6
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามปกติ	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ	32
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
ประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
วิธีดำเนินการทดลอง	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	67
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	67
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ)	
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	68
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะทั่วไป	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก. แผนการจัดการเรียนรู้ (กลุ่มทดลอง)	81
ภาคผนวก ข. เอกสารประกอบการเรียนการสอนปกติ	86
ภาคผนวก ค. - แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ล้ม - แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ณ หาดทรายชายทะเล แห่งหนึ่ง	100
ภาคผนวก ง. - ค่า p ค่า r ของแบบทดสอบ - ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	118
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	121

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนทดลอง	56
2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่ม ทดลองกับกลุ่มควบคุม	63
3 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD	64
4 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบปกติ	64
5 เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	65
6 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD	66
7 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบปกติ	66
8 ค่า p ค่า r ของแบบทดสอบ	119
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ	120

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้นต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษา เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดและประสบการณ์ ตลอดทั้ง ประเพณีและวัฒนธรรม ประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ นับจากการก่อตั้งการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2502 จวบจนถึงวันนี้เป็นเวลายาวนาน โดยประวัติของการวางแผนการศึกษาในประเทศไทยที่มีวิวัฒนาการไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยการวางแผนกำลังคนเป็นประเด็นหลัก และที่สำคัญคือภาษามีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้ทรงกล่าวไว้ว่า

ภาษามีบทบาทอย่างยิ่งต่อสังคม กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ช่วยถ่ายทอดความรู้ ความคิดและวัฒนธรรม นอกจากนี้ ภาษายังเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์อย่างแน่นแฟ้นไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันมากกว่าการพูดภาษาเดียวกัน ซึ่งเป็นการเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างคนในชาติ การรับรู้และสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องจะทำให้บุคคลนั้นได้เปรียบ และเป็นที่ยอมรับในสังคมได้ดีกว่าบุคคลที่มีลักษณะด้อยทางการใช้ภาษา

(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดัชนีสิริราชรัฐสีกามุณการปิยชาติ
สยามบรมราชกุมารี. 2529: 1 – 7)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523: 1 – 3) ได้ระบุไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ทำให้สังคมมนุษย์ไม่หยุดนิ่ง มีความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนภาษาไทยจึงควรตระหนักในหน้าที่ของตนที่จะต้องค้นคว้าหาวิธีการส่งเสริม ให้นักเรียนมีโอกาสคิดสร้างสรรค์ตามควรแก่วัยและศักยภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉะนั้น ครู ผู้สอน และผู้จัดการศึกษาจะต้องจัดการเรียนเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กระทรวงศึกษาธิการ: 21) โดยทั่วไปครูผู้สอนมักให้นักเรียนเรียนพร้อมกัน โดยไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่แตกต่างกันของนักเรียน ทั้งที่ทฤษฎีการเรียนรู้ได้เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่เรียนปานกลาง และนักเรียนที่เรียนเก่งจะต้องเรียนรู้ไปพร้อมๆ

กันไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือแหล่งวิชาความรู้ไว้เพิ่มเติมเป็นพิเศษแก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม (เสียง ชูสกุล. 2525: 1) การเรียนรู้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการความสามารถทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ ของผู้เรียนเป็นระยะๆ และต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบบูรณาการ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ดังนั้น ภาษาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาและตระหนักในคุณค่าและหมั่นศึกษาหาความรู้ให้เข้าใจถ่องแท้ การใช้ภาษา เป็นเรื่องของการเรียนรู้ ที่ต้องมีการฝึกฝนโดยอาศัยการจัดประสบการณ์ในการฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน แต่การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจากการประเมินผลคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายผลการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และการที่จะใช้ภาษาได้ดีนั้นไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่ต้องใช้ทักษะ ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนและหมั่นฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ โดยอาศัยการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิดรู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม หรือทักษะทางสังคม โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วย เด็กเก่ง เด็กปานกลางและเด็กอ่อนอยู่รวมกัน ซึ่งมีอัตราส่วน 2 : 2 : 2 แล้วให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหา และทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูผู้สอนกำหนด จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบในการทำงานเท่าๆ กัน มีทักษะในการทำงานกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากช่วยฝึกทักษะทางสังคมแล้วยังฝึกการศึกษาค้นคว้า และช่วยปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอีกด้วย การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้มีหลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มแข่งขัน (Teams – Games Tournament หรือ TGT) การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Teams- Achievement Division หรือ STAD) การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบเพื่อบูรณาการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC) การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) และการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มช่วยสอนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI) ซึ่งรูปแบบการสอนแบบร่วมมือทั้งหมดจะเป็นการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม และทุกคนในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มเป็นสำคัญ การเรียนการสอน

แบบร่วมมือจะเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคม และรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม

การเรียนการสอนแบบร่วมมือนี้มีรูปแบบการเรียนหลายวิธีและวิธีที่ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะนำมาใช้ทดลองและนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนดังกล่าวคือ การสอนแบบ STAD (Student Teams – Achievement Division) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนอย่างหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือการเรียนการสอนโดยวิธีนี้กำหนดให้ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถต่างกันมาเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อยๆ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแต่ละคนจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและจะต้องร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มทำความเข้าใจในบทเรียนนั้นเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม (Slavin. 1978: 41) ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยประสบความสำเร็จและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบการสอนแบบร่วมมือ แบบ (STAD) กับสอนแบบปกติ เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับรายวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนการสอนและหลังการสอน
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ
5. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน
6. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้จะได้ทราบผลของผลสัมฤทธิ์และความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD และการสอนแบบปกติ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียนยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียน 200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวนนักเรียน 4 ห้อง จีบฉลากมา 2 ห้องเรียน แล้วจีบฉลากเป็นกลุ่มทดลองหนึ่งห้อง กลุ่มควบคุมหนึ่งห้อง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอน 2 แบบ

1.1 การสอนแบบร่วมมือ แบบ (STAD)

1.2 การสอนแบบปกติ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ความรับผิดชอบ

เนื้อหา

เนื้อหา นำมาจากบทเรียน ในรายวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ณ หาดทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง และ รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลัก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ก่อนแบ่งกลุ่ม จะสร้างแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาเรียงใหม่โดยคำนึงถึงคะแนนสูง ปานกลาง ต่ำ ตามลำดับภายในกลุ่มผู้เรียนจะมีความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนมีโอกาสดูแลเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันสมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน และรับผิดชอบงานของกลุ่มโดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันเท่าๆ กัน

2. การเรียนแบบกิจกรรม STAD ย่อมาจาก Student Teams – Achievement Division เป็นการเรียนแบบร่วมมือวิธีหนึ่งซึ่งมีการเรียนที่จัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถ สูง ปานกลาง และต่ำ คละกัน สมาชิกในกลุ่มจะเรียนรู้ทำความเข้าใจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม หากกลุ่มใดทำคะแนนได้สูงขึ้น ครูจะให้การเสริมแรงเป็นกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันในการเรียนรู้

ขั้นตอนของการเรียนแบบ STAD

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน ระเบียบกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ แจ้งวัตถุประสงค์ และทำกิจกรรมร่วมกัน

2.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน นำเข้าสู่เนื้อหา ซึ่งครูจะแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยความสามารถ และมอบหมายงานให้แก่กลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่มแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ตกลงกันได้

2.3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติครบถ้วนแล้วหรือยัง

2.5 ขั้นสรุปบทเรียน ครูใช้วิธีสุ่มนักเรียนบางกลุ่มรายงานผลหรือซักถามเพื่อสรุปเนื้อหาการเรียนการสอน

2.6 ขั้นวัดและประเมินผลการทำงานกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินผลการทำงานของกลุ่ม โดยใช้แบบสังเกต และทำแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลทำเมื่อเรียนจบบทเรียนแต่ละบท ครูตรวจผลการสอบ พิจารณาผลเป็นคะแนนรายบุคคลและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

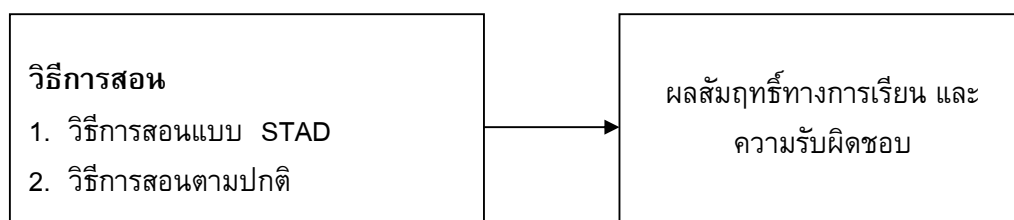
2.7 ขั้นสร้างความประทับใจ ครูประกาศคะแนนของกลุ่มให้ทราบพร้อมคำชมหรือรางวัลให้กับกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นการจูงใจให้นักเรียนตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

3. การสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการสอนที่ครูผู้สอน กำหนดและสอนตามเนื้อหาของหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนจัดทำขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งแต่ละสถานศึกษาจะจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายหลังจากเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรโดยสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชาและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทางปัญญา (Cognitive Domain) อันประกอบด้วย ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์

5. ความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความเอาใจใส่ไม่ละเลยหลักเลียง หรือทอดทิ้งงาน มีความพยายามทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ยอมรับผลการกระทำของตนและพยายามปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ต้องมีการบังคับจากบุคคลอื่น ซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนจากแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

กรอบแนวความคิด

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนการสอนและหลังการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ มีความรับผิดชอบแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอนมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการสอนมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือแบบ เอส ที เอ ดี (STAD)
 - 1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือและรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.3 บทบาทของครูและนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.4 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.5 การคิดคะแนน
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี (STAD)
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนตามปกติ
 - 2.1 ความหมายของการสอนตามปกติ
 - 2.2 ขั้นตอนการสอนแบบปกติ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ
 - 3.1 ความหมายและขอบข่ายของความรับผิดชอบ
 - 3.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ
 - 3.3 พฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบ
 - 3.4 การปลูกฝังความรับผิดชอบ
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.5 ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.6 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.7 ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.8 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม ดังนั้น ผู้สอน ต้องจัดกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบ มี ประชาธิปไตยในการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ และอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข การจัดกลุ่มการเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี (STAD) นั้นสิ่งสำคัญ ผู้เรียนต้องมีบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรม นักเรียนต้องให้ความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามที่ครูกำหนด การเรียนแบบร่วมมือไม่ใช่แนวคิดใหม่การร่วมมือกัน ในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญของความสำเร็จในการทำงานกลุ่ม ดังมีผู้กล่าวถึงความหมายและ ลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

คณะกรรมการหลักสูตรและการสอนฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (2545: 20) กล่าวว่า การสอนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) จะเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบในการทำงานของตนเอง เท่าๆ กันกับการรับผิดชอบการทำงานของกลุ่ม จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การที่แต่ละคนทำงาน อย่างเต็มความสามารถมีทักษะในการทำงานกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้เกิด ความคิดร่วมกันและทำงานอย่างเต็มที่จนเป็นผลสำเร็จ

พรรณรัตน์ เจริญธรรมสาร (2536: 53) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ว่า วิธีการเรียนที่นักเรียนทำงานด้วยกันในกลุ่มย่อยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม กิจกรรม กลุ่มการเรียนแบบร่วมมือกันมีลักษณะต่างไปจากกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนทั่วไป ที่กลุ่มจะมี ขนาดเล็กและสมาชิกในกลุ่มมีลักษณะต่างกัน (Heterogeneous Group) นอกจากนี้กลุ่มเหล่านี้ จะต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และมีกิจกรรมที่เน้นภาระงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ให้ ศึกษาเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยกัน หรือทำกิจกรรมและงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง ในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้มองความแตกต่างระหว่างสมาชิกในกลุ่มเป็นข้อดี โดยที่ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนมุมมอง แนวคิด ความเข้าใจและได้ฝึกฝนความสามารถของกันและกัน ในการเรียนรู้เนื้อหาวิชา

ชาญชัย อาจิณสมจาร (2535: 35) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือคือการใช้ การสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อว่านักเรียนจะได้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ของ ตนเองและของกลุ่มสูงสุด และหมายความว่าความมากกว่าการเอาแต่ใจๆ เข้ามารวมเป็นกลุ่มย่อยๆ และบอกให้ทำงาน แต่จะต้องให้นักเรียนเชื่อว่าเขาอาจจะจมหรือว่ายน้ำไปพร้อมๆ กัน โดย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ชูศรี สนิทประชากร (2533: 34) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้โดย การเรียนแบบร่วมมือ ว่าเป็นการเรียนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับการเรียนรู้ที่เป็นการแข่งขัน

ปสาสน์ กงตาล (2535: 19) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่าเป็น การจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่มีลักษณะการจัดให้ผู้เรียนจัดกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อยสำหรับ ทำงานร่วมกัน แก้ปัญหา และทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูกำหนด โดยที่สมาชิก ในกลุ่มตระหนักรู้ว่า แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มด้วย ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ที่เกิดขึ้นสมาชิกในกลุ่มนั้นจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน และสมาชิกจะมีการพูดคุยกัน ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมต่าง

สุนีย์ บาวเออร์ (2535: 19 ; อ้างอิงจาก Salavin. 1987: 8) ได้ให้คำจำกัดความ ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือคือการสอนแบบหนึ่งซึ่งนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ผลการจัด กลุ่มต้องคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน โดยหน้าที่ที่สำคัญของนักเรียนทุกคน คือ จะต้อง ช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จุฑาภรณ์ กมลชัย วงศ์คำดี (2544: 3) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็น วิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้มี ความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักแก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบ ความสำเร็จ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ฝึกกระบวนการกลุ่ม หรือฝึกทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อนอยู่รวมกัน

ศุภวรรณ เล็กวิไล (2539: 6) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับการกล่าวถึง และ เป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบันอีกรูปแบบหนึ่งคือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นการจัดการเรียน การสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน ทำงาน ร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบการทำงาน ของตัวเองเท่าๆ กับการรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม มีการฝึกและใช้ทักษะการ ทำงานกลุ่มร่วมกันผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

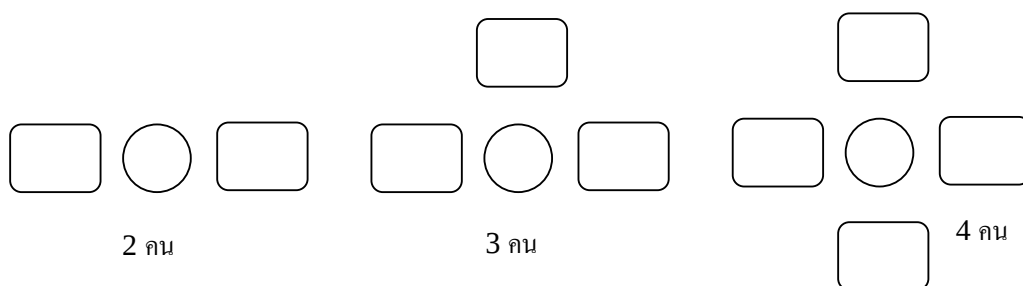
สุนีย์ แสงดี (2543: 3) ได้ให้คำจำกัดความของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นวิธีการ จัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้มีความ รับผิดชอบ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม หรือทักษะ ทางสังคมในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อนอยู่รวมกันแล้วให้นักเรียนร่วมแก้ปัญหา และทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ ครูผู้สอนกำหนด โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องให้ความสนใจในงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อประโยชน์ ของตนเองและกลุ่ม

กรองทอง ไครี (2538: 1) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นกระบวนการ เรียนการสอนที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคม และทักษะ ในด้านเนื้อหาวิชาต่างๆ เป็นการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลาง โดยจัดให้นักเรียน ที่มีความสามารถต่างกันเรียนและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 4 คน โดยมีจุดมุ่งหมาย

เดียวกัน ช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่ม ผู้ที่เรียนเก่งช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อนกว่า และต้องยอมรับซึ่งกันและกันเสมอ ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม

ซูศรี สนิทประชากร (2534: 48 – 49) ได้กำหนดบทบาทของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้ ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันนั้น ครูผู้สอนนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมและปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมร่วมมือ ดังนั้น บทบาทที่สำคัญของครูในการเรียนแบบร่วมมือนั้น ครูจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนทั้งในด้านวิชาการและอื่นๆ ไปด้วย ซึ่งจุดมุ่งหมายส่วนหลังนี้ ครูมักจะละเลยจุดมุ่งหมายหลังนี้จะเป็นลักษณะของการทำงานร่วมกันว่าต้องให้มีลักษณะอย่างไร ซึ่งอาจจะเป็นทักษะการทำงานกลุ่มหรือการเข้าสังคม (Social Objective) นอกจากนี้ ครูตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนให้ชัดเจน แล้วครูควรจะต้องเอาใจใส่ในเรื่องของการจัดกลุ่มด้วย เพราะการจัดกลุ่มนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ในการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้นครูจึงควรพิจารณาองค์ประกอบของการจัดกลุ่มเช่น

1. ลักษณะของกลุ่ม ควรจะจัดเป็นกลุ่มลักษณะใด กลุ่มอาจเป็นลักษณะเดียวกัน (Homogeneous) หรือลักษณะคละกัน (Heterogeneous)
2. การจัดวางกลุ่มจะวางอย่างไรเช่น จะวางกลุ่มในลักษณะ 2 คน, 3 คน หรือ 4 คน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงการจัดกลุ่มในลักษณะต่างๆ

3. สมาชิกของกลุ่ม ใครจะเป็นผู้เลือกให้ครูเลือกหรือนักเรียนเลือกเองแต่โดยทั่วไปจากการวิจัยพบว่าการเรียนรู้จะดีครูควรจะเป็นผู้เลือกให้ และการแบ่งกลุ่มนักเรียนควรมีขนาดกลุ่มละ 3 – 5 คน เพราะถ้าคนในกลุ่มมากไปจะทำให้การมีส่วนร่วมของนักเรียนบางคนน้อยไป แต่ถ้าคนภายในกลุ่มน้อยไปก็จะได้ความคิดไม่หลากหลาย (ปสาสน์ กงตาล. 2535: 21)

4. ระยะเวลาที่กลุ่มอยู่ด้วยกัน ควรยาวนานแค่ไหน การเรียนรู้จึงประสบผลดี ครูจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสม

5. การเตรียมเอกสารหรืออุปกรณ์สำหรับผู้เรียน ครูจะต้องพิจารณาว่า ควรมีส่วนเดียวสำหรับของกลุ่มเพื่อใช้ร่วมกันหรือจัดแบ่งเป็นหลายส่วนหลายชุดแยกตามสมาชิกกลุ่ม นอกจากนั้นบทบาทของสมาชิกกลุ่ม (Role Assignments) ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทุกคนจะต้องรับรู้และเรียนรู้เพื่อจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีหน้าที่และบทบาทโดยเสมอภาคกับบทบาทที่กำหนดนั้นอาจเป็นดังนี้

- ก. ผู้นำกลุ่ม นำให้งานลุล่วง
- ข. ผู้สรุป สรุปผลการเรียนรู้
- ค. ผู้ตรวจสอบ ตรวจสอบทุกคนในกลุ่มให้รู้ร่วมกันหมด
- ง. ผู้ช่วย คอยช่วยให้ความคิดว่าถูกหรือไม่
- จ. ผู้ชี้แนะ คอยเพิ่มเติมความคิด ขยายความรู้
- ฉ. ผู้หาข้อมูล หาเอกสารข้อมูลให้กลุ่ม
- ช. ผู้กระตุ้นเตือน คอยให้กำลังใจ และกระตุ้นให้ทำงาน
- ซ. ผู้สังเกตดูแลให้ทุกคนทำหน้าที่ของตน

การกำหนดบทบาทนี้ นอกจากให้ความรู้และเปลี่ยนความคิดหรือทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลงาน ตามจุดมุ่งหมายร่วมกันนั้นก็เพื่อให้ทุกๆ คนได้รู้จักหน้าที่ของตนและร่วมทำงานกลุ่มไปด้วยดี ซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ควรใช้ในการทำงานภายในกลุ่ม

งานของกลุ่มนั้น ครูอาจใช้วิธีการทดสอบ หรืออาจถามจากสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ซึ่งย่อมส่งผลถึงคะแนนของคนอื่นๆ ด้วย ครูอาจจะประเมินซักถามการได้มา ซึ่งผลงานวิธีการทำงานของกลุ่ม แต่ถึงอย่างไรก็ตามวิธีการตัดสินด้วยคะแนน อาจใช้ได้ไม่เหมาะสมทุกกรณี

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Josnson; & Josnson. 1994: 5) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการสอนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 3 – 5 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกันทางด้านเพศ เชื้อชาติ ความสามารถทางการเรียน ฯลฯ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกัน

สลาวิน (Slavin. 1995: 4) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการสอนที่ให้นักเรียน เรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มโดยทั่วไปมี 4 คน และมีความสามารถแตกต่างกัน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน นักเรียนแต่ละคนจะต้องช่วยเหลือเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่างๆ สมาชิกในกลุ่มจะได้รางวัล ถ้ากลุ่มทำคะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

นาทีฟ วินนิซกี และ ดริกกี (Native, Winitzky; & Drieky. 1991: 261) ได้ให้ความหมายของ Cooperative Learning ว่าหมายถึงวิธีการสอนซึ่งจัดให้นักเรียน เรียนด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยปกติจะประกอบด้วยสมาชิก 4 – 6 คน มีความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกมีบทบาทแตกต่างกัน เช่น เป็นผู้ประสานงาน ผู้จัดบันทึก ผู้รวบรวม บทบาทนี้จะหมุนเวียนกันไป

อาโจส และ จอยเนอร์ (Ajose; & Joyner. 1990: 189) กล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการ ซึ่งนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ความรับผิดชอบต่อตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย การฝึกทักษะทางสังคมและการฝึกกระบวนการกลุ่ม

อาทซ์ และ นิวแมน (Artzt; & Newman. 1993: 2 – 3) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นแนวทาง ซึ่งผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบผลสำเร็จ หรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน และต้องระลึกเสมอว่าตนเองเป็นส่วนสำคัญของกลุ่ม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สมาชิกทุกคนต้องอธิบายแนวคิดกัน และช่วยเหลือกันให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ครูไม่ใช่แหล่งการเรียนรู้ที่คอยป้อนแก่นักเรียน แต่จะมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือจัดหา และชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียน ตัวนักเรียนเองจะเป็นแหล่งความรู้ซึ่งกันและกันในการเรียนรู้

จากการศึกษาของผู้สนใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูจะเป็นผู้จัดแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มเล็กประมาณกลุ่มละ 4 – 6 คน สมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ผู้เรียนหรือสมาชิกในกลุ่มมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบหน้าที่ของตนร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อความสำเร็จหรือเป้าหมายของกลุ่ม โดยอาศัยทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมและทักษะการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และที่สำคัญสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องร่วมรับผิดชอบผลแห่งการกระทำในกิจกรรมนั้นๆ ตามที่ครูได้ตั้งเกณฑ์ไว้

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือและรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การสอนแบบร่วมมือนี้ มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องนำทฤษฎีต่างๆ มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ตามที่สลาวิน (Slavin. 1995: 16 – 19) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนเรียนได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบกลุ่มเดิม ซึ่งสลาวินได้แนะนำลำดับขั้นกว้างๆ ของทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เหนือกว่า จากทฤษฎีต่อไปนี้

1.2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) เป็นเทคนิคจูงใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเน้นรางวัลเป็นโครงสร้างและเป้าหมายในการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ 3 อย่าง คือ การร่วมมือกันปรับปรุงเป้าหมายเฉพาะบุคคล การแข่งขันกันกำหนดเป้าหมายรายบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ความพยายามไปสู่เป้าหมาย การใช้เทคนิคแรงจูงใจจากโครงสร้างเป้าหมายทำให้นักเรียนบรรลุผลตามเป้าหมายได้ ซึ่งทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จด้วย นอกจากนี้การประชุมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายทำให้นักเรียนต้องระลึกเสมอว่าทำอะไร

ให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสำคัญมาก การเสริมกำลังใจของกลุ่มด้วยการให้สมาชิกทำงานเต็มความสามารถ ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามเป้าหมายและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และผลตอบแทนที่กลุ่มได้รับยังเป็นการเสริมแรงทางสังคมด้วย อารีย์ พันมณี (2534: 189 – 200) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ดังนี้

1.2.1.1 การชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมเชยและการตำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วยกันทั้งสองอย่าง จากการพิจารณาโดยละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลการชมเชยและการตำหนิ ปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้วการชมเชยจะให้ผลดีว่าการตำหนิบ้างเล็กน้อย เด็กโตชอบชมเชยมากกว่าการตำหนิ การชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กหญิงน้อยกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กที่เรียนรู้เมื่อถูกตำหนิจะมีความพยายามมากกว่าได้รับคำชมเชย

1.2.1.2 การทดสอบบ่อยครั้ง คะแนนจากการทดสอบจะเป็นสิ่งจูงใจ มีความหมายต่อนักเรียนอย่างมาก การขาดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.2.1.3 การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาดูด้วยตนเองด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่จะทำให้นักเรียนสนใจใคร่รู้เพื่อให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม การกำหนดหัวข้อต้องคำนึงอย่าให้ยากเกินความสามารถหรือต้องใช้เวลานานเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและหมดความสนใจ

1.2.1.4 วิธีการที่แปลกใหม่ ควรนำวิธีการที่แปลกใหม่ เพื่อเร้าความสนใจโดยใช้วิธีการใหม่ ซึ่งนักเรียนไม่คาดคิดหรือมีประสบการณ์มาก่อน เช่น การให้นักเรียนร่วมกันวางแผนความประเมินผลการเรียนการสอน ให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแปลกไปกว่าที่เคยทำ วิธีการแปลกใหม่จะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ และมีแรงจูงใจในการเรียนการสอน

1.2.1.5 ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ครูควรตั้งรางวัลไว้ล่วงหน้าแก่งานที่นักเรียนทำสำเร็จ เพื่อยั่วให้นักเรียนพยายามมากยิ่งขึ้น และการให้รางวัลก่อนการเรียนรู้ก็ได้เพื่อให้เด็กทราบถึงผลการเรียนรู้ใหม่ ครูควรพยายามให้เด็กมีโอกาสได้รับแรงเสริมอย่างทั่วถึงกัน ไม่ควรเน้นเฉพาะผู้ที่ชนะการแข่งขันเท่านั้น แต่อาจให้รางวัลในการแข่งขันกับตนเองก็ได้

1.2.1.6 ตัวอย่างจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบ การสอนควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยแล้ว เพื่อให้เด็กเรียนเข้าใจง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.2.1.7 เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้มาก่อน การเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อนจะทำให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจบทเรียนมากขึ้น เพราะคาดหวังไว้ว่าจะได้นำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป

1.2.1.8 เกมและการเล่นละคร การสอนที่让孩子ได้ปฏิบัติจริงทั้งใน

การเล่นเกมส์ และแสดงละครทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

1.2.1.9 สถานการณ์ที่ทำให้ให้นักเรียนไม่พึงปรารถนา สถานการณ์ที่ทำให้ให้นักเรียนเบื่อไม่พอใจขัดแย้ง ควรหาทางลดหรือขจัดเพราะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และอาจทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนได้ ฉะนั้นในการเรียนการสอนครูควรสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน อยากเรียน ให้สนใจเรียนก่อนจึงจะเรียนได้ดี การนำเอาหลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพต่อการเรียน

จากการเรียนแบบร่วมมือพบว่าทฤษฎีแรงจูงใจสามารถทำให้นักเรียนทำงานด้วยกันจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่มตามที่ครูกำหนดเงื่อนไขไว้ สมาชิกบางคนจะมีความสามารถพิเศษกว่าเดิมเพราะเกิดแรงจูงใจ ทฤษฎีแรงจูงใจทำให้นักเรียนทุกคนมีความมานะ พยายาม ตั้งใจ และช่วยเหลือคนอื่นด้วยการชมและให้กำลังใจในการทำงานของกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสมาชิกแสดงถึงความก้าวหน้าของกลุ่มด้วย

1.2.2 ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theories) ให้ความสำคัญต่อผลที่สมาชิกทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม นั่นคือความแตกต่างของทฤษฎีความรู้ความเข้าใจที่ปรากฏอยู่มี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพัฒนาการและทฤษฎีวางแผนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการ (Development Theories) สันนิษฐานว่าพื้นฐานของทฤษฎีพัฒนาการคือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับงานที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มอำนาจของความคิดรวบยอด สิ่งที่สนับสนุนความคิดรวบยอด สิ่งที่สนับสนุนความคิดเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันจนสามารถช่วยเหลือกันได้

1.2.2.2 ทฤษฎีการวางแผนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Elaboration Theories) การใช้เทคนิคการวางแผนทางสติปัญญาเป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากภาพของการพัฒนา จากงานวิจัยทางจิตวิทยา กล่าวว่า การสื่อสารและความสัมพันธ์ของการสื่อสารจะถูกเก็บอยู่ในความทรงจำอย่างดี ดังนั้น นักเรียนจึงต่อสู้กับการระลึกถึงสิ่งที่จำ หรือการวางแผนเกี่ยวกับระบบข้อมูล เช่น การเขียนสรุปหรือการทำโครงเรื่องจากการบันทึกสิ่งที่นักเรียนทำ นักเรียนจำได้ดีกว่าการจดบันทึกธรรมดา เพราะช่วยให้นักเรียนระลึกถึงสิ่งสำคัญที่เรียนได้ดีกว่า

1.2.3 ทฤษฎีสถานของเคิร์ท เลวินท (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544: 113 ; อ้างอิงจาก Kurt Lewin. n.d.) กล่าวว่า การเรียนการสอนนั้นครูควรมีวิธีการอย่างไรให้ตัวครูเข้าไปอยู่ในสนามชีวิตของนักเรียน (Life Space) ซึ่งหมายถึงว่า ในขณะที่การเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่นั้น ในใจของเด็กจะมีแต่ครูและบทเรียนที่เรียนอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น นอกจากนี้แล้วยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน เพราะนักเรียน

แต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมไปตามสิ่งที่เขารับรู้ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัว ความคิดนี้ ก็จะนำไปสู่การเรียนการสอน โดยยึดหลักว่าตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และตรงกับแนวคิดของ ทิศนา แวมมณี (2522: 10 – 12) ซึ่งได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสนามของ เคิร์ท เลวิน ไว้ดังนี้

1.2.3.1 พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม

1.2.3.2 โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะ

แตกต่างกัน

1.2.3.3 การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดย ปฏิสัมพันธ์ในรูปของการกระทำ ความรู้สึกและความคิด

1.2.4 ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม (Johnson; & Johnson. 1994: 78)

การจัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนร่วมมือกัน มีลักษณะแตกต่างกันให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนทั่วไป แทนที่จะปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานไปตามกลไกกลุ่มโดยเสรี ครูต้องจัดสภาพการณ์ และวางเงื่อนไขให้นักเรียนร่วมมือกันทำงานอย่างจริงจัง มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือ และพึ่งพากันทั้งนี้ มิใช่เพื่อการเรียนรู้เนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในชีวิตจริงในภายหน้า และช่วยลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มสังคมในชั้นที่ต่างเชื้อชาติต่างชนชั้นกัน

ดังนั้น การจัดสภาพการณ์และเงื่อนไข เพื่อให้นักเรียนร่วมมือกันนั้น อาศัย ทฤษฎีทางจิตวิทยาทางสังคมเป็นพื้นฐาน (Johnson; & Johnson. 1994: 78) โดยนำแนวคิด เรื่องพลวัตในกลุ่มมาใช้ พลวัตในกลุ่มคือการศึกษาพฤติกรรมของคนในกลุ่ม พลังต่างๆ ในกลุ่ม และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายในกลุ่ม ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่ม โดยส่วนรวมถึง กระบวนการแปลความหมายของพฤติกรรมของบุคคลแต่ละกลุ่ม โดยอาศัยประสบการณ์ของคน ในกลุ่ม หรือจะอธิบายว่าทำไม จึงเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นในกลุ่ม ทำไมสมาชิกในกลุ่ม จึงแสดง พฤติกรรมเหล่านั้น พลวัตในกลุ่มช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการในการทำงานร่วมกัน มีวิธีการ เลือกจุดมุ่งหมายของกลุ่ม การตัดสินใจของกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงานของกลุ่ม การดำเนินงาน ตามแผนการ การเสนอแนะการประเมินผลวิธีดำเนินงานของกลุ่ม พลวัตในกลุ่มจะช่วยให้บุคคล มีความคุ้นเคยกับเรื่องการเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิก ซึ่งมีความจำเป็นต่อการรับผิดชอบต่อกกลุ่ม และช่วยให้บุคคลสามารถฝึกตนเองและผู้อื่นให้เป็นผู้นำ พลวัตในกลุ่มประกอบด้วยองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1.2.4.1 องค์ประกอบส่วนบุคคล หมายถึง มโนทัศน์เกี่ยวกับตน ความสามารถ ของบุคคลที่จะเข้าใจตนเองและผู้อื่น แรงจูงใจ ความสนใจ ความต้องการ สิ่งเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์ ทั้งทางบวกและทางลบกับบุคคลอื่น ปฏิสัมพันธ์ทางบวก เช่น การช่วยเหลือ การริเริ่ม การรอบรู้ ในเรื่องต่างๆ ส่วนทางลบ เช่น การอยากเด่นคนเดียว การต่อต้าน การไม่ร่วมมือ

1.2.4.2 ประสพการณ์ ความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการเนิงานของกลุ่ม ผู้ที่ประสบความสำเร็จ เมื่อทำงานกลุ่มก็มักมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่ม และเป็นไปในทางตรงข้ามกับผู้ที่ได้รับความล้มเหลวในการทำงานกลุ่ม มักมีเจตคติไม่ดีต่อการทำงานกับผู้อื่น ประสพการณ์ จึงมักมีอิทธิพลโดยตรงต่อการทำงานกลุ่ม ส่วนความรู้ของแต่ละบุคคลก็มีความสำคัญต่อการทำงานกลุ่มเช่นกัน คือ ถ้าบุคคลมีความรู้ในเรื่องที่กลุ่มต้องการย่อมการความมั่นใจในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จแต่ถ้าบุคคลไม่มีความรู้จะมีผลให้เขารู้สึกไม่สบายใจในการทำงาน และเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม สำหรับเรื่องทักษะของการทำงานกลุ่มมี 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ทักษะในการทำงานหรือกิจกรรมเฉพาะอย่างกับทักษะในการสื่อความกับผู้อื่น เช่น ความสามารถในการฟังและจับใจความสำคัญได้ความสามารถ ในการแสดงความคิดเห็น สรุปความคิดเห็น ความสามารถในการประนีประนอมเพื่อลดความขัดแย้ง และความเครียดภายในกลุ่ม ทักษะทั้ง สองประเภทนี้ช่วยให้การทำงานกลุ่มดำเนินไปสู่จุดหมายได้

1.2.4.3 จุดมุ่งหมาย ที่ชัดเจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับของบุคคลในกลุ่ม ทำให้กลุ่มเห็นทิศทางในการทำงาน จุดมุ่งหมายมีด้วยกันสองประเภทคือ จุดมุ่งหมายของบุคคลและจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกัน จึงจะทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจกัน

1.2.4.4 องค์ประกอบด้านเกียรติยศ เป็นพลังที่ช่วยให้บุคคลซึ่งแตกต่างกัน ได้มาร่วมมือกัน เนื่องจากบุคคลแต่ละคนไม่อยากจะแตกต่างจากคนอื่นมากเกินไป และไม่อยากจะออกจากคนอื่น การทำงานกลุ่ม จึงสร้างบรรยากาศให้ทุกคนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน การตัดสินใจเรื่องใดก็ตามถือเป็นมติเอกฉันท์ของกลุ่มมิใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง ทำให้บุคคลเกิดความสบายใจและมีความสุข

1.2.4.5 ขนาดของกลุ่ม กลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไปจนความจำเป็น อาจทำให้งานล่าช้าหรือภาระงานไปตกกับสมาชิกบางคน ขณะที่บางคนไม่ต้องรับผิดชอบอะไรเลย หรือเกิดกรณีทำงานซ้ำซ้อนกัน ทำให้เกิดบรรยากาศของความคับข้องใจจากการทำงานมากเกินไป หรือไม่มีอะไรจะทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ ขนาดของกลุ่มจึงควรเหมาะสมกับเหตุการณ์ จุดมุ่งหมายของงานและที่สำคัญทำให้สามารถกระจายภาระหน้าที่ได้ทั่วถึงทุกคน

1.2.4.6 สภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพห้องเรียน โต๊ะเรียน จัดโต๊ะประชุม อภิปราย ล้วนมีความสำคัญที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศของกลุ่ม ป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกแตกแยก กล่าวโดยสรุป พลวัตในกลุ่มมีประโยชน์ดังนี้ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2533: 27)

1.2.4.6.1 ช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเพิ่มการรับรู้ที่รวดเร็วต่อเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในกลุ่มและช่วยให้แต่ละคนทำหน้าที่เป็นสมาชิกหรือผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4.6.2 ช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้ใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่ในการพัฒนางานของกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมาย

1.2.4.6.3 ช่วยให้ผู้นำกลุ่มรับรู้และตระหนักในความรับผิดชอบที่จะช่วยกลุ่มในการพัฒนางานให้สำเร็จสู่จุดหมาย

1.2.5 ทฤษฎีร่วมมือกัน (Olsen; & Kagan. 1992: 41; Johnson; & Johnson. 1994)

การเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นนอกจากจะอาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมเป็นพื้นฐานแล้ว ยังอาศัยทฤษฎีร่วมมือกัน (Olsen; & Kagan. 1992: 41; Johnson ; & Johnson. 1994: 103) ซึ่งมีแนวคิดว่าการพึ่งพากันทางสังคม (Social Interdependence) เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล การกำหนดหรือการสร้างสถานการณ์ ที่ทำให้เกิดการพึ่งพากันทางสังคมแบบใดแบบหนึ่ง ทำให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กันตามรูปแบบที่ต้องการ การพึ่งพากันทางสังคมจะมีขึ้นเมื่อผลงานของแต่ละบุคคลได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้อื่นในสถานการณ์ทางสังคมแต่ละคนอาจร่วมมือกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน หรือแข่งขันกันเพื่อดูว่าใครดีที่สุดการพึ่งพากันทางสังคม จึงอาจอยู่ในรูปการร่วมมือและการแข่งขัน (Sprinthall, Sprinthall; & Oja. 1994: 542)

ผลการวิเคราะห์แบบเมตา (Meta – Analysis) จากงานวิจัย 46 เรื่อง พบว่า 29 เรื่อง หรือ ร้อยละ 63 ปรากฏหลักฐานชัดเจนในการสนับสนุนโครงสร้างแบบร่วมมือมากกว่าโครงสร้างแบบแข่งขัน และโครงสร้างแบบรายบุคคลในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Slavin. 1983: a) สอดคล้องกับงานของดุนท์ ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้ร่วมมือกันและการแข่งขันในห้องเรียนเป็นเวลา 35 ปี พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีโครงสร้างเพื่อเป้าหมายความร่วมมือกัน มีประสิทธิภาพสูงกว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีโครงสร้างเพื่อการแข่งขัน (Sprinthall, Sprinthall; & Oja. 1994: 334) การร่วมมือกันจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์ของการพึ่งพากันทางบวก ส่งผลให้บุคคลส่งเสริมกันและกันให้ประสบผลสำเร็จ และนำไปสู่การเพิ่มผลงาน เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล แนวทางในการสร้างการพึ่งพาเชิงบวกเพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน การพึ่งพาทางบวก (Positive Interdependence) แบ่ง 2 เป็นประเภทคือ

1.2.5.1 การพึ่งพากันเชิงผลลัพธ์ (Outcome Interdependence)

1.2.5.2 การพึ่งพากันเชิงวิธีการ (Means Interdependence)

เนื่องจากพฤติกรรมของบุคคลจะเป็นไปตามการรับรู้ถึงผลลัพธ์หรือเป้าหมายและวิธีการไปสู่เป้าหมายนั้น ดังนั้นเมื่อต้องการให้เกิดพฤติกรรมความร่วมมือกันจึงต้องสร้างสภาพการณ์ให้มีการพึ่งพากันทั้งสองประเภท การสร้างสภาพการณ์การพึ่งพากันเชิงผลลัพธ์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันต้องระบุเป้าหมาย (Goal – Structured Interdependence) ร่วมกันและรางวัล (Reward – Structured Interdependence) ที่บุคคลจะได้รับร่วมกัน เพื่อให้แต่ละบุคคลตระหนักว่า ผลงานรวมของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลสำเร็จของทุกคน ดังนั้น จึงต้องพยายามเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความผูกพันกันเป็นกลุ่ม ส่วนการพึ่งพากันเชิงวิธีการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันนั้น ต้องสร้างสภาพการณ์ให้แต่ละ

บุคคลรับรู้ว่าเขาต้องร่วมกันใช้ความสามารถของแต่ละคนในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ การสร้างสภาพการณ์ ฟังพากันเชิงวิธีการประกอบด้วย

1.2.5.2.1 ทำให้เกิดการพึ่งพาเชิงบทบาทของสมาชิก (Role - Structured Interdependence) คือ การกำหนดบทบาทการทำงานให้แต่ละบุคคลในกลุ่ม เช่น ผู้อธิบาย ผู้ตรวจสอบ ผู้รายงาน

1.2.5.2.2 ทำให้เกิดพึ่งพาทรัพยากรหรือข้อมูล (Materials - Structured Interdependence) คือ แต่ละบุคคลจะมีข้อมูลความรู้เพียงบางส่วนที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่ม ทุกคนต้องนำข้อมูลมารวมกันจึงจะทำงานให้สำเร็จได้

1.2.5.2.3 ทำให้เกิดการพึ่งพากันเชิงภาระงาน (Task - Structured Interdependence) คือ แบ่งงานให้แต่ละบุคคลในกลุ่มให้มีลักษณะเกี่ยวเนื่องกัน ถ้าคนใดคนหนึ่งทำงานของตนไม่สำเร็จ จะทำให้คนอื่นไม่สามารถทำงานส่วนที่ต่อเนื่องได้

การพึ่งพาข้อมูลและภาระงานเป็นแรงกระตุ้นให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันและเกิดการพึ่งพาบทบาทของสมาชิกเพื่อให้งานของกลุ่มบรรลุผล

1.2.6 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสติปัญญา ของ เบเนจามิน บลูม (ปราณี รามสูตร. 2523: 109; อ้างอิงจาก Benjamin, Bloom.)

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของชีวิต การเรียนรู้จะช่วยให้คนเราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตหรืออยู่ในสังคมได้ ดังนั้น การเรียนรู้ที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมจะทำให้บุคคลนั้น อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และการที่บุคคลเราสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้นั้น ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล ในการเรียนแบบร่วมมือการเรียนรู้และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและคนอื่น จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้กล่าวไว้ดังนี้

ลีซอร์ (Leechor. 1988: 26 – 29) ได้สรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือในกลุ่มย่อย มีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญาในระดับสูง ได้แก่ ทักษะทางการคิด การแก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนแบบปกติกลไกหรือกระบวนการทางสติปัญญาสำคัญที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมความรู้ คือ

1. การละลายความขัดแย้งเมื่อมีการเข้ากลุ่มย่อยจะมีการปฏิสัมพันธ์กันในขณะที่ทำกิจกรรมในเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหา เมื่อสมาชิกเสนอความคิดเห็นอาจมีการคัดค้านไม่เห็นด้วย ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในใจ ต้องกลับมาคิดทบทวนความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับให้เกิดความเข้าใจ มั่นใจในคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสมมีเหตุผล สิ่งนี้จึงเป็นการเพิ่มทักษะทางการคิดขึ้น และความคิดก็จะมีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งจะดีต่อการเรียนรู้ ดูได้จากการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น

2. การระดมและการใช้ความรู้และประสบการณ์ร่วมกันการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มที่มีสมาชิกที่มีพื้นฐานประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต่างกัน เมื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันจะได้ความคิดที่หลากหลายทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปด้วยดี

3. เพื่อนสอนเพื่อน นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มเล็กมีความรับผิดชอบ ไม่เพียงแต่การเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น แต่สำหรับการเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อนจะต้องดีขึ้นด้วย ครูต้องเตรียมการให้พร้อม ในการวางโครงสร้างทางการเรียนรู้ในระดับสูง ครูควรเตรียมนักเรียน ด้วยการเตือนให้นักเรียน คำนึงถึงการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน เพราะสมาชิกในกลุ่ม จะได้รับประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนรู้ ในด้านการปฏิบัติทำให้นักเรียน ได้พัฒนาทักษะ ในด้านการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างดี

สลาวิน (Slavin. 1995: 6) ได้อ้างถึงแนวคิดของ ไวโกตสกี (Vygotsky) ด้านทฤษฎีการเรียนรู้ทางสติปัญญา เรื่องพัฒนาการช่วงกลาง เป็นช่วงที่เด็กไม่สามารถ แก้ปัญหาได้เอง แต่จะทำได้เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือทำงานร่วมกับเพื่อนที่ทำได้ ไวโกตสกี กล่าวถึง การเรียนโดยมีการให้ความช่วยเหลือและแนะนำให้เด็กทำงานตามลำพัง โดย ไม่ให้ความช่วยเหลือก็เปลี่ยนมาเป็นกระบวนการเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ที่มีทั้งการสนับสนุนและ การรับผิดชอบร่วมกัน โดยกล่าวว่า กิจกรรมด้านความรู้ความเข้าใจ ส่วนใหญ่มักจะได้รับการสาธิต การแสดงตัวแบบ การถามตอบสิ่งเหล่านี้เด็กจะรับไปสะสมเป็นทักษะของตนเอง

ดังนั้น จากทฤษฎีของการเรียนแบบร่วมมือดังกล่าว สรุปว่า การใช้ทฤษฎีสนาม ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีการเสริมแรง หรือทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีจิตวิทยาทางสังคม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสติปัญญาและทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้ เป็นการจัดสภาพการณ์ให้บุคคล มีส่วนร่วมในประสบการณ์ และอยู่อย่างผสมผสานทางความคิด เพื่อเข้าสู่สภาพสมดุล สภาพการณ์ เช่นนี้ นำไปสู่พัฒนาการทางสติปัญญา จากจุดนี้แสดงให้เห็นว่าเด็กมีพัฒนาการ ขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งโดยอาศัยผู้ใหญ่และเพื่อน และการเปลี่ยนแปลงนี้จะนำไปสู่ภาวะ ซึ่ง ทำให้นักเรียนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด การเรียนแบบร่วมมืออาศัยเป้าหมาย ร่วมกัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำงานของกลุ่ม ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือกัน รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในผลงานของกลุ่ม แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบเท่ากัน ซึ่งส่งผลดี ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น สลาวิน (Salavin. 1995: 4 – 13) กล่าวถึงเทคนิคการเรียน แบบร่วมมือที่สำคัญดังนี้

รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ

1. Student Teams Achievement Division หรือ STAD

การเรียนตามวิธี STAD (Student Teams – Achievement Division) นั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) พัฒนาขึ้นโดยสลาวิน (Robert, E. Slavin) ผู้อำนวยการโครงการศึกษาระดับประถมศึกษา ศูนย์การวิจัยประสิทธิภาพ การเรียนของนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านแห่งมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ สหรัฐอเมริกา สลาวิน

ได้พัฒนาเทคนิคนี้ขึ้นเพื่อจัดปัญหาทางการศึกษา มุ่งเน้นทักษะการคิด การเรียนที่เป็นระบบ เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการเรียนเป็นกลุ่ม และเป็นวิธีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียน มีขั้นตอนการจัดกลุ่มดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้แล้ว
2. ครูสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นแล้วให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยสอนและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำเสนอครู
3. นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วนำคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม แล้วนำไปปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

1.1 องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของ STAD

การเรียนการสอนแบบ STAD จะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการดังนี้

1.1.1 การพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อมีการจัดกลุ่มนักเรียนแล้ว นักเรียนจะต้องแบ่งหน้าที่กันทุกคน จะมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยรับรู้จุดมุ่งหมายของการเรียนเพื่อช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จด้วยดีการทำงานของกลุ่มมีลักษณะที่ต้องร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อาจมีการแข่งขันข้อมูลหรืออุปกรณ์ที่นำมาประกอบการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่มีใครแยกตัวเรียนอย่างอิสระคนเดียว

1.1.2 การปฏิสัมพันธ์กันในระหว่างการทำงานกลุ่มที่สอนโดยการเรียนแบบ STAD นักเรียนจะต้องทำงานประสานกันอย่างใกล้ชิด โดยการพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การสรุปเรื่อง การอธิบาย ขยายความ ในบทเรียนที่เรียนมาให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้เสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุด

1.1.3 การรับผิดชอบต่อกัน การจัดการเรียนการสอนแบบ STAD จะประสบผลสำเร็จเมื่อนักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีความรู้ในเรื่องที่เรียนรู้อย่างแท้จริง หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้เรียนรู้ได้ทุกคนเพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการทดสอบเพื่อประเมินว่าทุกคนรู้เรื่องหรือไม่ ซึ่งครูอาจใช้วิธีทดสอบโดยการสุ่มเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มให้เป็นผู้ตอบคำถาม ด้วยวิธีการนี้กลุ่มจึงต้องช่วยกันในการเรียนรู้และช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐาน จะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบอันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มตามมา

1.1.4 การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย การแบ่งกลุ่มควรเป็นกลุ่มย่อย มีสมาชิก 4 – 5 คน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนี้จะฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการพูด การยอมรับความสามารถ ของผู้อื่น การแก้ปัญหาความขัดแย้ง และการประเมินการทำงานของกลุ่มนักเรียน เพื่อให้กลุ่มสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.5 กระบวนการกลุ่ม นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องให้นักเรียนวิเคราะห์ว่ากลุ่มทำงานได้เพียงใด ทำอย่างไรการทำงานของกลุ่มจึงจะประสบผลสำเร็จ เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยดี และถ้าไม่ดีเป็นเพราะพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม หรือการทำงานของกลุ่ม ยังมีสิ่งใดบกพร่องอยู่ ควรแก้ไขอะไร อย่างไร ต่อไปนี้ในคราวหน้า

1.2 ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบ STAD กับการเรียนเป็นกลุ่ม
แบบเดิมการเรียนแบบ STAD กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม มีความแตกต่างกันหลายประการดังนี้

1.2.1 การเรียนแบบ STAD สมาชิกกลุ่มมีระดับความสามารถที่ต่างกัน แต่การเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มมีระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

1.2.2 สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม STAD มีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่างๆ เพื่อให้ทุกคนมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน ส่วนกลุ่มแบบเดิมจะใช้วิธีการคัดเลือกสมาชิกให้ทำหน้าที่ ผู้ที่ได้ทำงานคือมีเฉพาะผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เท่านั้น

1.2.3 การเรียนแบบ STAD นั้นสมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกันสนใจการทำงานของตนเองเท่า ๆ กับการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมสมาชิกไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน ต่างคนต่างทำ จะรับผิดชอบเฉพาะงานของตนเองเท่านั้น แล้วนำผลงานมารวมกัน

1.2.4 จุดมุ่งหมายของการเรียนแบบ STAD คือการให้สมาชิกทุกคนได้ร่วมมือกันทำงาน โดยให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานกลุ่ม โดยยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกกลุ่ม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น

1.2.5 นักเรียนจะได้รับการฝึกทักษะทางสังคมที่จำเป็นต้องใช้ในขณะทำงานกลุ่มแบบ STAD แต่ทักษะเหล่านี้จะถูกกลืนไปในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม

1.2.6 ในการเรียนแบบ STAD ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ การทำงานของสมาชิกในกลุ่ม แต่ในขณะที่การเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมครูไม่สนใจนักเรียนในขณะทำงานกลุ่ม

1.2.7 การเรียนแบบ STAD ครูเป็นผู้กำหนดวิธีการในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้นครูให้สมาชิกกลุ่ม จัดการกันเอง

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่าการจัดกลุ่มแบบ STAD จัดกลุ่มการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือการจัดกลุ่มแบบร่วมมือกันนั้นสมาชิกกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน และจะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันทุกคนภายในกลุ่มมีการช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้รับความรู้ประสบการณ์จากการเรียนเท่า ๆ กัน และได้รับประสบการณ์มากกว่าการจัดกลุ่มเรียนแบบเดิม

1.3 ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแบบ STAD

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิธี STAD มีเทคนิค 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ
สลาวิน (Slavin. 1995: 73 – 84)

การเตรียมการสอน (Preparation) ครูจะดำเนินการดังนี้

1. เนื้อหาของบทเรียน การเรียนรู้โดยใช้วิธี STAD สามารถใช้ได้กับเนื้อหาต่างๆ ที่ครูสร้างขึ้น และโดยเฉพาะเนื้อหาที่โครงการการเรียนรู้แบบทีมที่มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์เป็นผู้สร้างขึ้น แต่จะเป็นการง่ายถ้าครูผู้สอนสร้างขึ้นเอง โดยการทำเอกสารประกอบการสอนหรือใบงาน กระดาษคำตอบและข้อทดสอบย่อยสำหรับเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละบท

2. การจัดกลุ่มผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน เป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูควรจัดกลุ่มให้นักเรียนเอง เพราะถ้าให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเอง นักเรียนจะเลือกคนที่ชอบพอสนิทสนมกันเท่านั้น ขั้นตอนในการจัดกลุ่มได้แก่

2.1 จัดทำเอกสารสรุปเกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่ม

2.2 จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยจัดเรียงนักเรียน ที่มีผลคะแนนสูงสุดไปถึงต่ำสุด ข้อมูลที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มได้จาก คะแนนการทดสอบจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด รองลงมาคือ การใช้ผลการเรียนระดับคะแนนวิชาที่ผ่านมา หรือบางครั้งขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของครูผู้สอนก็ได้

2.3 พิจารณากลุ่มในชั้นเรียน ในแต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน ดังนั้น นักเรียนจะมีกี่กลุ่มนั้นให้ใช้ 4 หารจำนวนนักเรียน เช่น ในห้องเรียนหนึ่งมีนักเรียน 32 คน ก็จะแบ่งนักเรียนได้เป็น 8 กลุ่ม แต่ถ้าหารด้วย 4 ไม่ลงตัวก็ต้องมีบางกลุ่มที่มีสมาชิกมากกว่า 4 คน

2.4 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ในแต่ละกลุ่มควรให้มีความสมดุลเท่ากัน เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกมีความสามารถทางการเรียนตั้งแต่ ต่ำ ปานกลาง จนถึงสูง และระดับความสามารถโดยเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มจะเท่าๆ กัน ซึ่งอาจจัดกลุ่มโดยอาศัยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนหรือคะแนนจากผลการเรียนเดิม

2.5 การพิจารณาคะแนนพื้นฐาน คะแนนพื้นฐานหมายถึงคะแนนจากการทดสอบที่แล้วมา เมื่อครูใช้เทคนิคนี้และมีการทดสอบไป 2 – 3 ครั้งแล้วนำคะแนนนี้มาเฉลี่ยเป็นคะแนนพื้นฐาน หรือ อาจใช้คะแนนผลการเรียนปีที่ผ่านมาก็ได้

2.6 รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ดังนี้

2.6.1 การสอน (Teach)

ครูใช้วิธีการสอนแบบโดยตรง (Direct Instruction) หรืออภิปราย (Discussion) หรือเสนอโดยใช้เสียงและภาพ (Audiovisual Presentation) จะใช้เวลา 1 – 2 คาบ

ในการสอนบทเรียนหนึ่งๆ โดยดำเนินการตามแผนการสอนซึ่งในการนำเสนอบทเรียนนั้น ควรจะครอบคลุมถึงการนำเข้าสู่บทเรียน การพัฒนาและการฝึกโดยให้แนวปฏิบัติมีรายละเอียดดังนี้

2.6.1.1 การนำเข้าสู่บทเรียน (Opening) เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียนให้อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากเรียน เป็นการเริ่มเข้าสู่การนำเสนอบทเรียน ครูควรจะทำดังนี้

- บอกนักเรียนถึงสิ่งที่เรียนว่าคืออะไรมีความสำคัญอย่างไร กระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเรียนด้วยการสาธิตการใช้อุปกรณ์ประกอบการอธิบายหรือยกตัวอย่างปัญหาในชีวิตจริง

- ทบทวนสั้นๆ เกี่ยวกับทักษะหรือข้อมูลที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว

2.6.1.2 การพัฒนา (Development) เป็นขั้นที่จัดนำเสนอบทเรียน ครูอาจจะปฏิบัติได้ดังนี้

- ทดสอบโดยวัดตามจุดประสงค์
- เน้นทักษะความเข้าใจไม่ใช่ความจำ
- ยกสาระหรือทักษะต่างๆ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ให้เห็นชัดเจน
- ประเมินความเข้าใจของนักเรียนบ่อยๆ ด้วยการถาม

คำถาม

- อธิบายว่าคำตอบนี้ทำไมถึงถูกต้องและไม่ถูกต้องยกเว้น

กรณีที่เห็นชัดแล้ว

- เมื่อนักเรียนจับใจความสำคัญได้แล้วให้นำไปสู่สาระถัดไป
- รักษาประเด็นที่กำลังเรียนอยู่ โดยการถามคำถามต่างๆ

และนำไปสู่บทเรียนทั้งบทอย่างรวดเร็ว

2.6.1.3 การฝึกโดยให้แนวปฏิบัติ (Guided Practice)

เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียนที่นำเสนอโดยแนะแนวทางให้ เพื่อให้ นักเรียนมีจุดหมายในการปฏิบัติ อาจทำได้ดังนี้

- ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันแก้ปัญหา หรือหาคำตอบจาก

คำถามนั้นๆ

- สุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อถาม ซึ่งวิธีนี้เป็นการกระตุ้น

นักเรียนทุกคนเตรียมคำตอบไว้

- ไม่ควรใช้งานที่ต้องใช้เวลานาน อาจให้นักเรียนเตรียม

คำถาม 1 – 2 ข้อ แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การทำงานเป็นกลุ่ม (Team Study) ใช้เวลา 1 – 2 คาบ ในการสอนบทหนึ่งๆ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการอ่านและศึกษาใบงานร่วมกับเพื่อนสมาชิก เอกสารที่ใช้ในขั้นนี้คือ ใบงาน และกระดาษคำตอบ กลุ่มละ 2 ใบ ในขณะที่เรียนสมาชิก

ในกลุ่มจะต้องเรียนเนื้อหาอื่นๆ ให้เข้าใจและช่วยกันทำงานในวันแรกครูจะอธิบายถึงความหมายของการทำงานแบบร่วมมือและเทคนิคต่างๆ ในการเรียนนอกจากนี้ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนได้รับทราบกฎบางอย่าง เช่น

- 3.1 ให้จัดกลุ่มอย่างรวดเร็วและไม่เสียงดังรบกวนคนอื่น
- 3.2 ให้เวลาประมาณ 5 นาทีในการตั้งชื่อกลุ่ม
- 3.3 แจกใบงานและกระดาษคำตอบกลุ่มละ 2 ชุด
- 3.4 แลกเปลี่ยนความคิดอธิบายโต้ตอบและแบ่งใช้อุปกรณ์ร่วมกัน
- 3.5 ให้สมาชิกแต่ละคนอธิบายคำตอบแทนที่จะเป็นการตรวจคำตอบ
- 3.6 ใช้คำพูดที่สุภาพไม่ก้าวร้าวและไม่เถียงกันด้วยเรื่องส่วนตัว
- 3.7 เมื่อเกิดข้อขัดแย้งให้ใช้หลักประชาธิปไตย
- 3.8 ตรวจสอบผลงานและคำตอบของกลุ่มก่อนนำเสนอครู และสมาชิก

ทุกคนต้องยอมรับผิดชอบผลงานกลุ่มเสมือนงานของตน

- 3.9 เน้นให้นักเรียนทราบว่า พวกเขาจะจบบทนี้ต่อเมื่อแน่ใจว่าสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเข้าใจและทำคะแนนสอบได้ 100 %

3.10 ต้องแน่ใจว่านักเรียนศึกษาเนื้อหาจากใบงานจริงๆ ไม่ใช่ถือไว้เฉยๆ

- 3.11 นักเรียนมีคำถามควรให้ถามสมาชิกก่อนถามครู

บทบาทของครู คือ สังเกตและประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยเดินดูทุกกลุ่มและให้การช่วยเหลือเมื่อจำเป็น นอกจากนี้ครูอาจมีการซักถามกลุ่มเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนไปจัดว่าเป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้

4. การทดสอบ (Test)

จะใช้เวลาในการทดสอบ ½ คาบ โดยเป็นการทดสอบเป็นรายบุคคล นักเรียนแต่ละคนได้รับกระดาษคำตอบคนละ 1 ชุด ในการทดสอบควรปฏิบัติดังนี้

- 4.1 ให้เวลาในการทำข้อสอบอย่างพอเพียง แต่ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนปรึกษากัน ขณะทำการทดสอบ นักเรียนต้องแยกโต๊ะจากกลุ่ม
- 4.2 ให้มีการแลกเปลี่ยนกระดาษคำตอบเพื่อเปลี่ยนกันตรวจกับผู้อื่นได้ หรือ สะสมคะแนนเอาไว้เมื่อเรียนจบบทเรียนแล้ว

2. Teams – Games – Tournament (TGT)

จัดกลุ่มเช่นเดียวกับ STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์ แต่ละทีมมีความสามารถเท่ากันแข่งขันกันตอบปัญหา และมีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์ โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

3. Teams Assisted Individualization (TIA)

สมาชิกของกลุ่ม 4 คนมีความรู้ต่างกันใช้สำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ครูเรียกเด็กที่มีความรู้ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอนความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนแตกต่างกัน นักเรียนกลับไปยังกลุ่มของตนและต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แล้วทุกคนทำแบบฝึกหัดโดยไม่ช่วยกัน ครูให้รางวัลแก่ทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

4. Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC)

วิธีนี้ใช้สำหรับทักษะอ่านเขียนและทักษะอื่นๆ ทางภาษา สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน มีพื้นความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คน ก็เท่ากัน แต่ต่างระดับความรู้กับ 2 คนแรก ครูเรียกคู่ที่มีความรู้เท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอนแล้วให้กลับเข้ากลุ่ม เรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอนอีกสลับกันไปจนครบ คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกในกลุ่ม

5. Jigsaw

สมาชิกในกลุ่มมี 6 คน ความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไป แล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตน เพื่อสอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไปเรียนมากับสมาชิกของกลุ่มอื่น ต่อจากนั้นนักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผลรายบุคคล แล้วรวมคะแนนของกลุ่ม

6. Jigsaw II

สมาชิกในกลุ่มมี 4 – 5 คน นักเรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกันสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจในหัวข้อย่อยต่างกัน ใครที่สนใจหัวข้อเดียวกันไปประชุมกันค้นคว้าและอภิปราย แล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตน เพื่อสอนเพื่อนจากเรื่องที่ตนเองไปเรียนมากับสมาชิกกลุ่มอื่น ผลการสอบของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนรวมได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับรางวัล

7. Learning Together

สมาชิกในกลุ่มมี 4 – 5 คน ระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 ครูสอนนักเรียนทั้งชั้นแล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูมอบหมายคะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม

8. Group Investigation

สมาชิกในกลุ่มมี 2 – 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่ต้องการจะค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทำทั้งกลุ่ม เสนอผลงานหรือรายงานหน้าชั้น การให้รางวัลหรือคะแนนให้เป็นกลุ่ม

จากรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจในรูปแบบที่ 1 คือ Student Teams Achievement Division หรือ STAD เพราะเป็นการเรียนที่ครูเป็นผู้กำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้ แล้วให้กลุ่มทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนเก่งช่วยสอนนักเรียนที่

อ่อนกว่า และตรวจผลงานของกลุ่มให้ถูกต้องก่อนส่งครู นักเรียนทำข้อสอบแล้วนำคะแนนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม

1.3 บทบาทของครูและนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ

ครูมีบทบาทในการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่ง ชูศรี สนิทประชากร กล่าวถึง บทบาทของครูว่า ครูต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนด้านวิชาการอื่นๆ ไว้ด้วย นอกจากการตั้งจุดมุ่งหมายแล้วครูควรเอาใจใส่เรื่องการจัดกลุ่มด้วย เพราะการจัดกลุ่มมีความสำคัญต่อการเรียนแบบร่วมมือ ครูควรพิจารณาองค์ประกอบของการจัดกลุ่มว่าควรจัดลักษณะใด เช่น จัดเป็นกลุ่มลักษณะเดียวกันหรือละความสามารถ ลักษณะดังกล่าวได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว ความสามารถ ความสนใจอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูว่าต้องการจุดมุ่งหมายอื่นๆ อะไรที่นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายทางวิชาการ โดยวางแผนในการทำงานดังนี้

1.3.1 การจัดกลุ่มจะจัดอย่างไร เช่น 2 คน 3 คน 4 คน หรือ 5 คน

1.3.2 สมาชิกของกลุ่มใครเป็นผู้เลือกให้ ครูเลือกหรือนักเรียนเลือกเอง แต่จากการวิจัย พบว่า การเรียนรู้ที่ดีครูควรเลือกให้

1.3.3 ระยะเวลาที่กลุ่มอยู่ด้วยกัน ควรยาวนานแค่ไหนการเรียนรู้ จึงจะประสบผลสำเร็จ ครูควรพิจารณาตามความเหมาะสม

1.3.4 การเตรียมเอกสาร หรืออุปกรณ์สำหรับนักเรียน ควรมีชุดเดียวสำหรับกลุ่มเพื่อใช้ร่วมกันหรือแยกเป็นหลายชุดหลายส่วน แยกตามสมาชิกของกลุ่มแล้วมารวมกันใช้ทีหลัง ซึ่งก็แล้วแต่ครูจะเห็นเหมาะสม

1.3.5 กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการที่สมาชิกในกลุ่มรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทำให้เขาปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง ถ้าไม่ระบุหน้าที่บางคนไม่ทำอะไร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาและเกิดความขัดแย้ง คอยเอาใจเขามาเปรียบกันโดยไม่ยอมทำงาน ซึ่งไม่ยุติธรรมในการให้คะแนน

บทบาทของนักเรียนในการปฏิบัติงาน อัดัมส์ (Adams. 1990: 26) กำหนดบทบาทของนักเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้ให้การสนับสนุน ทำหน้าที่เป็นองค์กรในการทำงานกลุ่มและสร้างความชัดเจนของนักเรียน ต่อความเข้าใจในการทำงานของกลุ่ม นำคำถามของกลุ่มและความเกี่ยวข้องกับครูหลังจากที่กลุ่มพยายามหาทางเลือกในการแก้ไข

2. ผู้ตรวจสอบทำหน้าที่ตรวจสอบสมาชิกให้แน่ใจว่าทุกคนเข้าใจงานเหล่านั้นโดยทุกคนเห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่มและสามารถอธิบายได้

3. ผู้อ่านทำหน้าที่อ่านปัญหาหรือกำหนดทิศทางของกลุ่ม

4. ผู้บันทึกทำหน้าที่เขียนคำตอบหรือรวบรวมข้อมูลที่เป็นคำตอบของกลุ่มในกระดาษหรือบนกระดานดำ

5. ผู้ให้กำลังใจ ทำหน้าที่แสดงการสนับสนุนและการให้กำลังใจสมาชิกกลุ่ม

โดยรักษาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน

1.4 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

- 1.4.1 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และความรู้แน่นคงทนกว่า
- 1.4.2 รู้จักใช้เหตุผลมากขึ้น มีความเข้าใจเรื่องลึกซึ้ง และมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า
- 1.4.3 มีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกในการเรียนรู้มากขึ้น
- 1.4.4 สนใจทำงานและลดความไม่เป็นระเบียบของห้องเรียนได้ เพราะทุกคนทำงานร่วมกัน
- 1.4.5 ได้แนวคิดและความสามารถจากเพื่อนมากขึ้น
- 1.4.6 ยอมรับความแตกต่างระหว่างเพื่อนในด้านต่างๆ เช่น ลักษณะนิสัย เพศ ความสามารถ ระดับของสังคม และความแตกต่างอื่นๆ ซึ่งวิธีนี้ช่วยให้เข้าใจกันดีขึ้น
- 1.4.7 มีการช่วยเหลือสนับสนุนกันในด้านต่างๆ
- 1.4.8 มีสุขภาพจิต การปรับตัว และการทำงานในสภาพที่เป็นธรรมชาติดี
- 1.4.9 ใช้ความสามารถของตนเองให้กับเพื่อนอย่างเต็มที่
- 1.4.10 มีทักษะด้านสังคมเพิ่มขึ้น

จากวิธีการเรียนแบบร่วมมือนั้น สรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ระเบียบวินัย ความเชื่อมั่น การมีปฏิสัมพันธ์ การช่วยเหลือกัน และ ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบของกลุ่ม นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การที่นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทำให้มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เมื่อเป็นผู้ใหญ่

1.5 การคิดคะแนน

การคิดคะแนนเป็นการเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ นักเรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้นได้ในแต่ละครั้ง เป็นการแข่งขันกับตนเอง ผลการทดสอบย่อยและการนำผลงานไปตัดสินกลุ่ม สลาวิน (Slavin, 1995: 77 – 80) ได้ให้แนวทางในการประเมินผลงานกลุ่ม ประกอบด้วย การกำหนดคะแนนพื้นฐาน การทดสอบย่อย การปรับปรุงคะแนนและการตัดสินประเมินผลงานกลุ่ม ดังนี้

1.5.1 การกำหนดคะแนนพื้นฐาน (Base Score)

นักเรียนแต่ละคนต้องตั้งเป้าหมายของการเรียนว่า นักเรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้านักเรียนทำงานที่ยากกว่าและทำคะแนนสอบได้ดีกว่าคะแนนสอบที่ผ่านมา แต่ถ้านักเรียนไม่สามารถทำคะแนนได้สูงขึ้นก็ปราศจากคะแนนสอบที่ปรับปรุงมาจากการสอบที่ผ่านมา คะแนนสอบที่ผ่านมาเรียกว่าคะแนนพื้นฐาน (Base Score: B) ได้มาจาก 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 คะแนน B ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยจากการสอบที่ผ่านมานักเรียน หลังจากที่ถูกเสนอบทเรียนโดยใช้การเรียนแบบ STAD

วิธีที่ 2 คะแนน B ได้มาจากคะแนนสอบครั้งสุดท้ายของการเรียนในปี การศึกษาที่ผ่านมา

1.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง STAD

งานวิจัยในประเทศ

พัชรา สุนทรนนท์ (2544: 2) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือมีหลายวิธีด้วยกัน แต่ละวิธีมีดีกลุ่มเป็นสำคัญ การเรียนแบบร่วมมือตามวิธี STAD (Student Teams – Achievement Division) เป็นวิธีการเรียนที่น่าสนใจเพราะเป็นการเรียนเป็นกลุ่มโดยจัดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน ทั้งความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ ทำให้นักเรียนพึ่งพาอาศัยกันทางบวก

วาสนา ไตรวัฒนธชัย (2543: 3) กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือว่าให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างสูงกว่าปกติ แต่ในประเทศไทยการวิจัยในเรื่องนี้ยังมีน้อยมาก การเรียนแบบร่วมมือมีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่น่าสนใจคือ STAD ของ สลาวิน (Slavin. 1995) วิธีนี้เป็นวิธีการเรียนที่ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนแตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยมีเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในภาระงานที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

จุฑาภรณ์ กมลชัย วงศ์คำดี (2544: 4) กล่าวว่า การสอนแบบ STAD น่าจะเป็นวิธีการที่ดีกว่าการสอนรูปแบบอื่น เพราะรูปแบบการสอนนี้ได้แบ่งกลุ่มขนาดพอเหมาะทุกคนได้ผลัดเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ภายในกลุ่ม หมุนเวียนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ทำให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบ ซึ่งผู้วิจัยต้องการเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้คุณธรรม ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อทุกคาบเรียนและแจ้งจุดประสงค์ทักษะทางสังคมที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกัน เช่น ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา มีสัมพันธภาพที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ตลอดจนทำให้ทุกคนตระหนักว่าคะแนนของตนมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

งานวิจัยต่างประเทศ

มีกินส์ (Meekins. 1987: 421) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคการเรียนเป็นทีมแบบ STAD ที่มีต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและการยอมรับทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความบกพร่องทางด้านการเรียนรู้ โดยศึกษาจากนักเรียน เกรด 5 จำนวน 55 คน ใช้เวลาในการศึกษา 18 วัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD มีความก้าวหน้าทางวิชาการมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วาเลนติโน (Valentino. 1988: 579) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวล และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนวิชาพีชคณิตในระดับวิทยาลัย โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD กับการสอนแบบปกติที่มีครูบรรยายและอภิปราย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบเอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สลาวิน (Slavin. 1995: 4) กล่าวว่า การสอนแบบ STAD นี้สามารถใช้ได้กับทุกวิชาตั้งแต่วิทยาศาสตร์ไปถึงวิชาทางด้านภาษา หรือสังคม และใช้ได้กับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมจนถึงระดับมหาวิทยาลัย และเหมาะสมอย่างยิ่งกับรายวิชาที่มีการวางจุดประสงค์ไว้อย่างแน่ชัดโดยมีคำตอบที่ตายตัว เช่น วิทยาศาสตร์ วิชาคำนวณต่างๆ การใช้ภาษา และภูมิศาสตร์ เป็นต้น รูปแบบการเรียนแบบ STAD ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน สลาวิน (Slavin. 1995: 71 – 73)

1. การนำเสนอข้อมูล (Class Presentation) ครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการสอนตรงอาจเป็นการใช้เอกสารหรือการบรรยาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน การนำเสนอข้อมูลนี้จะแตกต่างจากการสอนโดยทั่วไป กล่าวคือ นักเรียนจะต้องมีความตั้งใจและสังเกตขณะที่ครูสอนเพราะนักเรียนต้องลงมือปฏิบัติเองและมีการทดสอบหลังจากจบบทเรียนหนึ่งๆ
2. การทำงานร่วมกัน (Team) นักเรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมี 4 – 5 คน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์และเพศละกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่มคือ การช่วยเหลือกันเรียนร่วมกัน เตรียมสมาชิกเพื่อการทดสอบหลังจากครูสอนเนื้อหาจบแล้ว สมาชิกจะเข้ากลุ่มเรียนรู้และทำงานจากใบงาน อภิปรายปัญหาร่วมกันรวมทั้งการตรวจสอบคำตอบ การแก้ไขคำตอบ หัวใจอยู่ที่สมาชิกแต่ละคนต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด สมาชิกเรียนรู้และให้กำลังใจและเข้าใจร่วมกัน
3. การทดสอบ (Quizzes) เมื่อครูสอนได้ประมาณ 1 – 2 ครั้ง นักเรียนจะทำการทดสอบในสาระที่เรียน ต่างคนต่างสอบจะช่วยเหลือกันไม่ได้
4. การปรับปรุงคะแนน (Individual Improvement Scores) จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองเต็มที่ นักเรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้น
5. การตัดสินผลงานของกลุ่ม (Teams Recognition) จะพิจารณาผลรวมของการปรับปรุงคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จตามคะแนนที่ได้ของกลุ่ม อาจเป็นคำชมเชย ใบประกาศนียบัตร รางวัล เป็นต้น

ดังนั้นการเรียนแบบเอส ที เอ ดี จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา ทุกสาขา และใช้ได้กับนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และการเรียนแบบเอส ที เอ ดี จะเป็นการทำงานร่วมกันในกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกันในอัตราส่วนที่เท่ากัน และทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือว่ามีผลงานตามหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามปกติ

2.1 ความหมายของการสอนตามปกติ

การสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการสอนนี้ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ชักถาม ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนแต่ละคาบใช้วิธีหลายๆ อย่าง ควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา (กองวิจัยทางการศึกษา. 2536: 22)

กระทรวงศึกษาธิการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้อธิบายส่วนประกอบในการสอนตามปกติไว้ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์การใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ครูเลือกเนื้อหาในการเรียนการสอนได้โดยสะดวก และชี้แจง คลี่คลายปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจแจ่มชัด และเลือกใช้กระบวนการเรียนการสอนให้ถูกต้อง
3. เนื้อหาสาระและมาตรฐานในการเรียนรู้ ของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยคำนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตรและคำชี้แจงในเรื่องการทำเครื่องมือในแต่ละบท มีโครงสร้างคือ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ คุณภาพของผู้เรียน สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยความรู้ที่คาดหวัง ซึ่งจะใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. วิธีใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีไว้สำหรับใช้ประกอบการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้น

สำหรับการสอนตามปกตินั้นผู้สอนจะต้องยึดหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองเป็นสำคัญ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแบบอย่าง

2.2 ขั้นตอนการสอนแบบปกติ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : ก – ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูประกอบการเรียนการสอนแบบปกติไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรอ่านทำความเข้าใจ พอสังเขปเนื้อหาความในตอนต้นของคู่มือครูก่อนที่จะทำความเข้าใจในรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในข้อสังเขปของคู่มือครูไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้าเหมือนใจความในหนังสือเรียนบางตอน ใจความในหนังสือเรียนมีแยกเป็นข้อๆ อย่างละเอียด แต่เนื้อหาความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2 – 3 ข้อ เป็นข้อสังเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

2. แผนการสอนแต่ละบท มักมีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทเรียน ในหนังสือเรียนอาจมีตัวอย่างเพิ่มเติม จากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบท ถ้าเห็นว่าเนื้อหาใจความชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติแผนการสอน จะมีข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครู กระทำแน่นอนเลยทีเดียว ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้วถ้าครูคิดวิธีจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของตนเองหรือปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพ ในโรงเรียน หรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง

3. บางบทมีความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือเรียน ทั้งนี้ก็เพราะมุ่งหวังที่จะให้ เป็นแนวทางให้ครูใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพ นักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น มีประโยชน์กับโรงเรียน นักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนที่มีศักยภาพสูง ที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้ การเสริมความรู้แบบนี้ย่อมไม่ถือว่าต้องใช้ความรู้ ที่มีในหนังสือเรียน หรือที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากแหล่งวิทยาการ ใดหรือด้วยกลวิธีใด หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใดให้แก่ นักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้มีความรู้ กว้างขวางขึ้นก็ได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบปกตินั้นทำให้เข้าใจลักษณะ การสอนแบบปกติว่าการเรียนการสอนแบบปกตินั้น ครูจะจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู ที่ ทางกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หรือทางสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและศึกษา ข้อเสนอแนะจากคู่มือครูแล้วนำมาปรับใช้กับนักเรียนตามศักยภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

3.1 ความหมายและขอบข่ายของความรับผิดชอบ

ได้มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ดังนี้

กิตติพร ปัญญาภิบาล (2536: 3) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ความมุ่งมั่น ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน มีความบากบั่นพากเพียรและละเอียดรอบคอบและยอมรับผล การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ชวาล แพร่ตกุล (2514: 33) กล่าวถึงความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี ยอมรับในสิ่งตนเองกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูป ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง อย่างมี จุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

ชำนาญ นิศารัตน์ (2524: 53) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมเข้มงวดจากคนอื่น

วัฒนา สิงห์สมฤทธิ์ (2527: 5) กล่าวถึงความรับผิดชอบว่า หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ความขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรคไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น รู้จักวางแผน และป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514: 77) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียร ความละเอียดรอบคอบ ความสามารถและความรอบรู้ ความเอาใจใส่และความฝึกฝนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ

สาโรช บัวศรี (2522: 129) ได้อธิบายขอบข่ายของพฤติกรรมของความรับผิดชอบว่า ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลของงานนั้นๆ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ปรับปรุงงาน ในหน้าที่ให้ดีขึ้นทั้งของตนเองและสังคม ตรงต่อเวลา และยอมรับผลการกระทำของตน

อาวุธ พรหมมานอก (2543: 69) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะที่แสดงออกมาด้วยการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ไม่หลีกเลี่ยง มีความพากเพียรและละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลาและพยายามปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจ ทั้งในด้านผลดีและผลเสีย

แคทเทิล (Cattell. 1963: 154) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่า คือ บุคคลที่รับผิดชอบในหน้าที่ มีความบากบั่นพากเพียร ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบน้อย คือคนที่ถือความสะดวกสบายเป็นเกณฑ์ หลีกเลี่ยงข้อบังคับ

บราวน์และโคห์น (Browne; & Cohn. 1958: 58) กล่าวถึง ลักษณะของความรับผิดชอบว่า ได้แก่ ความไว้วางใจได้ ความคิดริเริ่ม ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การทำงานอย่างแข็งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาทำให้ดีกว่าเดิมและผู้ที่มีความรับผิดชอบ คือ ผู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายมีความซื่อสัตย์สุจริตและตรงต่อเวลา

ฟลิปโป (Flippo. 1966: 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบว่าเป็นความผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

จากความหมายและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า ทั้งผู้นำและสมาชิกต้องรับผิดชอบต่องานที่ตนเองได้รับมอบหมายจากกลุ่ม โดยแสดงออกมาให้ปรากฏจน

ทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือในตัวเขา และที่สำคัญความรับผิดชอบจะทำให้บุคคลนั้นๆ ทำหน้าที่
 การงานเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ความรับผิดชอบยังหมายถึงการที่คนเรารู้จักพัฒนาตนเอง มีความ
 ซื่อสัตย์และต้องตรงต่อเวลาด้วย ทั้งนี้ความรับผิดชอบเป็นภาระผูกพันที่ผู้มีความรับผิดชอบพึง
 มีในตัวและจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ใส่ใจในงานจนงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของพลเมืองที่จำเป็นและแสดงให้เห็น
 ถึงความเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางด้านอุปนิสัย ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต
 ในสังคม เพราะบุคคลแต่ละคนมีบทบาท ที่จะต้องกระทำมากมายในสังคม เช่น บทบาท
 พลเมืองดี บทบาทของลูก บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน เป็นต้น
 ถ้าทุกคนรู้จักรับผิดชอบเป็นอย่างดี ย่อมทำให้สังคมสงบสุข เจริญรุ่งเรือง ประเทศชาติพัฒนา
 ก้าวหน้าไปด้วยดี ดังนั้น ความรับผิดชอบ จึงเป็นลักษณะนิสัยที่สำคัญและควรได้รับการปลูกฝัง
 ให้มีสูงขึ้นในคนเรา เพราะหากพลเมืองขาดคุณสมบัติข้อนี้ ก็จะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย
 หรือผลเสียหายได้ เช่น พ่อแม่ไม่รับผิดชอบต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร ก็จะทำให้เด็กขาดความ
 อบอุ่น ขาดความรู้สึกรับผูกพันกับพ่อแม่ หันไปพึ่งยาเสพติด หรือก่อความวุ่นวายให้กับสังคม
 และถ้าหากครูไม่มีความรับผิดชอบต่อบทบาทของตน ก็จะทำให้เด็กและเยาวชนขาดความรู้
 ขาดความสามารถในการปรับตัวและการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม นักเรียนที่ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่
 ไม่ใส่ใจในการเรียน ขาดระเบียบวินัยมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความเสียหายต่างๆ
 ขึ้นในสังคมได้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514: 55 – 57) กล่าวถึง ปัญหาต่างๆ ของสังคมไทย เช่น
 ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ปัญหาข้าราชการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนและความสับสน
 วุ่นวายต่างๆ ในสังคม มีสาเหตุจากบุคคลกลุ่มหนึ่งขาดคุณสมบัติหนึ่งใน 5 ประการ คือ
 ความรู้สึกรับผิดชอบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการขาดความรับผิดชอบเป็นสาเหตุประการหนึ่งของ
 ปัญหาต่างๆ ในสังคม

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2521: 28) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกรับผิดชอบเป็น
 หน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของพลเมือง นอกจากความมีวินัยในสังคม ความเอื้อเฟื้อ และความ
 เกรงใจ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีนี้ คือ นิสัยและการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและ
 กฎเกณฑ์ของศาสนา กฎหมายบ้านเมืองรวมถึงลักษณะที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า
 ส่วนตัว เนื่องจากความรู้สึกรับผิดชอบนี้เป็นลักษณะนิสัยและเจตคติของบุคคล เป็นเครื่อง
 ผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์
 สุจริต การเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นการช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไป
 ด้วยความราบรื่น สงบสุข และยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย

ดังนั้น ลักษณะของความเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ จึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญ และจำเป็นต้องช่วยกันปลูกฝังให้เกิดแก่บรรดาสมาชิกทุกคนในสังคม เพื่อความสงบสุข และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

3.3 พฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบ

นักเรียนที่มีความรับผิดชอบจะแสดงออกทางพฤติกรรมให้เห็น ดังต่อไปนี้ (มสธ. 2524: 242; กิตติพันธ์ รุจิรกุล. 2539: 68 – 80; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. 2525; อรุณศรี กุมุท; และคณะ. 2528: 53 – 54)

1. มีความกระตือรือร้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. อุทิศเวลาให้แก่งาน
3. เอาใจใส่งานเพื่อให้งานนั้นเกิดผลดีมีคุณภาพ
4. ศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะของงานโดยละเอียด
5. มุ่งหวังความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง
6. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเจอกับอุปสรรค
7. ยอมรับความผิดจากผลการกระทำของตนเองโดยไม่กล่าวโทษผู้อื่น
8. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนเองและของสังคม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539: 84 – 90) กล่าวถึงผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า จะต้องมีความคิดดังนี้

1. จะทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีและสุดกำลังความสามารถ ไม่ว่าจะเผชิญกับอุปสรรคมากน้อยเพียงใด
2. จะพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วลงมือตัดสินใจเป็นผู้กระทำสิ่งนั้น โดยยินดีรับผลของมันไม่ว่าจะออกมาอย่างไร
3. แม้ไม่มีใครรู้ใครเห็น ไม่มีใครมาคอยควบคุม ก็ยินดีกระทำต่อจนสำเร็จ
4. จะไม่ยอมทำสิ่งที่เกิดผลเสียหายต่อผู้อื่น
5. จะพยายามทำงานตามเวลาที่ได้นัดหมาย ซึ่งวิเคราะห์แล้วว่าเป็นไปได้
6. ยินดีรับส่วนในความผิดของตน หากพบภายหลังผิดพลาด

นอกจากนี้แล้ว ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะต้องแสดงพฤติกรรมที่ยอมรับว่าตนเป็นผู้กระทำในสิ่งที่กระทำไปแล้ว และเต็มใจที่จะรับผลที่เกิดขึ้น กระทำตามหน้าที่อย่างสุดความสามารถ โดยไม่จำเป็นต้องมีใครมาคอยควบคุม และกระทำด้วยความเต็มใจเอาใจใส่ แม้ไม่มีใครเห็น เอาจริงเอาจังขยันขันแข็ง ไม่ทิ้งงานไปกลางครั้น แม้เป็นงานที่ตนไม่ชอบก็จะพยายามทำจนสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ผัดวันประกันพรุ่งหรือทิ้งปัญหาไว้โดยคิดว่าจะหมดไปเอง และที่สำคัญคือ ไม่โทษผู้อื่นหากงานนั้นไม่สำเร็จหรือเกิดผลเสียหาย แต่แสดงความรับผิดชอบร่วมกับคนอื่นและแก้ปัญหานั้นจนสำเร็จลุล่วง

แคทเทล (Cattell. 1963: 145) อธิบายว่าบุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงจะต้องมีความเพียรพยายามยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำจะถือเอาความสะดวกเป็นเกณฑ์ มักหลีกเลี่ยงกฎข้อบังคับ

อาร์ค บีชอป เนลสัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2539: 90 ; อ้างอิงจาก Ark Bechop nelsons. n.d.) กล่าวถึง กฎแห่งความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ไม่ผัดวันประกันพรุ่งในการเริ่มงานสำคัญต่างๆ
2. ยอเย้นเมื่อมีงานรัดตัวหรือบอกว่าไม่มีเวลา แต่ควรใช้เวลาทั้งหมดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. อย่าแสร้งทำเป็นว่างานที่รับผิดชอบอยู่นั้นหนักหนาเกินความเป็นจริง และต้องทุกข์ทรมานกับงานนั้น แต่ควรยอมรับด้วยความยินดีและภูมิใจต่องานที่รับผิดชอบ
4. ไม่เสาะหาคำสรรเสริญ คำขอบคุณ การนับถือจากหัวหน้าหรือเพื่อนในระดับเดียวกัน
5. ไม่รู้สึกน้อยใจเมื่อคนอื่นไม่สนใจ
6. ไม่ปัดความรับผิดชอบให้คนอื่น

3.4 การปลูกฝังความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกอบรมตั้งแต่ในวัยเด็ก คุณลักษณะนี้จะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น และจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่ ในระยะแรกของชีวิตเด็กยังช่วยตนเองไม่ได้ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นตลอดเวลาเมื่อโตขึ้นจะมีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นและช่วยตัวเองได้มากขึ้น (เอนกกุล กริแสง. ม.ป.ป.: 8) การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับเด็กควรเริ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มด้วยการที่ให้งานง่ายๆ เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง (Hurlock. 1967: 224) ดังนั้น ครูควรจัดสถานการณ์ให้การเรียนการสอนในโรงเรียนให้แก่เด็ก เพื่อปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบให้เขาเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติเองได้ (ชม ภูมิภาค. 2518: 25)

มิลตัน และแฮริส (Milton; & Harris. 1962: 407 – 416) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่อายุน้อย
2. เด็กทุกคนควรมีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ โดยการปฏิบัติจริงให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน
3. การจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความรับผิดชอบ ควรให้เหมาะกับวัยและความสามารถของแต่ละคน
4. การให้เด็กได้ทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
5. ในการฝึกความรับผิดชอบนั้น ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นไม่ควรเร่งรัดเด็กจนเกินไป

6. ต้องระลึกไว้เสมอว่าในการทำงานนั้นเด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
 7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ ดังนั้นการมอบหมายงานให้ทำแล้ว ก็ควรให้เด็กรับผิดชอบอย่างเต็มที่

8. การให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถก็อาจเป็นอันตรายแก่เด็กได้
 กรมการศาสนา (2521: 21) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบไว้ ดังนี้
 1. หัดไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนไปตกแก่ผู้อื่น
 2. ฝึกหัดให้เกิดนิสัยความรับผิดชอบตั้งแต่เด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน
 3. ชี้แจงให้รู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้าง เมื่อรู้หน้าที่ของตนแล้วจะไม่ก้าวล่วงหน้าที่ของผู้อื่น

เกียรติ ศรีพงษ์ (2505: 16 – 19) เสนอแนะข้อคิดเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบ ได้แก่

1. ผู้ใหญ่ควรทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กให้กระจ่างว่า เด็กมีอุปนิสัยอย่างไร
2. เด็กย่อมต้องการความรับผิดชอบชั่วดีไปตามระดับความสามารถของเขา เราควรส่งเสริมวิธีให้เขาได้เรียนรู้แก้ปัญหาต่างๆ ให้เขาได้รู้จักช่วยตนเองให้เขาเป็นตัวของตัวเองคอยควบคุมแนะนำเมื่อจำเป็น
3. การที่เด็กจะมีความรับผิดชอบได้ดีเราควรปลูกฝังให้เด็กมีระเบียบวินัย อันดีงามแต่เริ่มแรกก่อนที่บ้านและโรงเรียนจะส่งเสริมวินัยให้ได้ดีโดยการส่งเสริมให้เด็กฝึกปฏิบัติร่วมมือกันรับผิดชอบกับคนอื่น
4. บรรยากาศภายในบ้านและโรงเรียนย่อมเป็นรากฐานแห่งชีวิตจิตใจ ที่สำคัญยิ่งต่อเด็ก การปกครองดี การเดินสายกลางไม่เคร่งครัดจนเกินไปจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะฝึกให้เด็กมีความสำนึกในสิทธิและหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะในการปลูกฝังความรับผิดชอบนั้น ควรเริ่มฝึกตั้งแต่เด็กและควรเริ่มจากบ้านแล้วจึงมาปฏิบัติต่อที่โรงเรียน โดยการมอบหมายงานที่ง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อมอบหมายงานแล้วควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น ชี้แจงให้เด็กได้รู้และเข้าใจถึงขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และต่อคนอื่น ซึ่งการปลูกฝังความรับผิดชอบนอกจากจะสอนเนื้อหาหรือการบอกเล่าแล้วโดยการนำเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการแทรกเสริมในกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องติดตามดูแล และสนับสนุนส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอ

3.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ มีผู้วิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

ชะอ้อน ทองสงโสม (2525: 35) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคลผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าความรับผิดชอบของกลุ่มที่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผาณิต เพชรจรัส (2529: 6) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคทกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า เจตคติและความรับผิดชอบต่อวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

วรเชษฐ์ โชคชัย (2536: 97) เปรียบเทียบความสามารถการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนาฏการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา ไตรวัฒนธไชย (2543: 91) ได้เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธี เอส ที เอ ดี กับ การสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธี เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544: 77) บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องประกอบด้วย ความขยันหมั่นเพียร ความละเอียดรอบคอบ ความสามารถและความรอบรู้เอาใจใส่และฝึกฝนหาความรู้อยู่เสมอ

จุฑาภรณ์ กมลชัย วงศ์คำดี (2544: 50) ได้เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียน โดยการเรียนการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ผลการวิจัยปรากฏว่า ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน ในห้องเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยการเรียนการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953: 10) ศึกษาลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พบว่า บุคคลนั้นมีความรับผิดชอบสูงด้วย

เพค (Peck. 1958: 347 – 350) พบว่า ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานขึ้นอยู่กับ การฝึกวินัย โดยอาศัยความรัก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูงขึ้นด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร สนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบสามารถที่จะฝึกฝนกันได้ หากบุคคลนั้นได้รับการดูแลเอาใจใส่ และที่สำคัญผู้ที่มีความรับผิดชอบมักได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไปด้วย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 200) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกฝนอบรมหรือการสอน

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม (2530: 10) ได้กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัย การทดสอบ (Non testing procedures) เช่น จากการสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้มาจากโรงเรียน (School grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและ ช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test)

ไพศาล หวังพานิช (2533: 209) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของ บุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใดซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในการปฏิบัติจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้ จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

วรวรรณ โสมประยูร (2537: 262) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งพัฒนาขึ้นหลังจากได้รับการอบรมสั่งสอนและฝึกฝนโดยตรง

ภพ เลหาไพบุลย์ (2537: 295) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออก ถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด จากที่ไม่เคยกระทำได้หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนรู้ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

กูด (Good. 1973: 103) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ที่ได้รับ หรือทักษะที่พัฒนามาจากการเรียน ในสถานศึกษา โดยปกติวัดจากคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้ หรือจากแบบทดสอบ หรืออาจรวมทั้งคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้และคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของความสำเร็จ สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบ หรือคะแนนที่ครูให้

4.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 210) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง (Teacher – Made Test)

ครูผู้สอนจัดสร้างขึ้น เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน ภายหลังจากได้มีการเรียนการสอนไประยะหนึ่งแล้วโดยปกติแบบทดสอบประเภทนี้ จะใช้เฉพาะภายในกลุ่มนักเรียนที่ครูผู้ออกข้อสอบเป็นผู้สอน จะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบนักเรียน มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และจะนำผลการสอบนี้ไปใช้ทั้งปรับปรุงซ่อมเสริมการเรียนการสอน กับนำไปใช้ตัดสินผลการเรียนของนักเรียนด้วยตัวอย่างแบบทดสอบที่ครูใช้ในการสอบปลายภาค หรือปลายปี หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละบทแต่ละตอนนั่นเอง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test)

เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เองแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเรียนด้านต่างๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8 – 9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในการทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร สร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ ที่แสดงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2536: 146 – 147) ได้แบ่ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดี จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกวิธีสอนและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วยทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

- 2.1 ความรู้ความจำ
- 2.2 ความเข้าใจ
- 2.3 การนำไปใช้
- 2.4 การวิเคราะห์
- 2.5 การสังเคราะห์
- 2.6 การประเมินค่า

จากที่กล่าวมาพอสรุปประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ คือ

1. เป็นแบบทดสอบของครู หรือแบบทดสอบมาตรฐาน
2. เป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หรือแบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม
3. เป็นลักษณะการวัดด้านปฏิบัติหรือการวัดด้านเนื้อหา

4.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้ที่ได้ให้คำอธิบายไว้ดังต่อไปนี้

เพรสคอตต์ (Prescott. 1961: 14 – 16) ได้ใช้ความรู้ทางชีววิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยา และการแพทย์ ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน สรุปผลการศึกษาว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพ ข้อบกพร่องทางกายและบุคลิกภาพท่าทาง
2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดากับลูก มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกัน และ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน
4. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติของนักเรียนต่อการเรียน
5. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำเอา ครู นักเรียน และหลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเชื่อว่าเวลาและคุณภาพของการสอน มีอิทธิพลโดยตรงต่อปริมาณความรู้ที่นักเรียนได้รับ

จากอิทธิพลที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวมาข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่า ผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายองค์ประกอบด้วยกัน แต่ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงนั้น ได้แก่ วิธีสอนของครูและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้จัดขึ้น

4.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2525: 21 – 30) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของ กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบ พิจารณาถึงจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ การวางแผนสร้างแบบทดสอบว่าจะสร้างแบบสอบว่าจะสร้างแบบทดสอบอย่างไร จำเป็นต้องเรียนรู้เสียก่อนว่าเราจะนำแบบทดสอบไปใช้เพื่อทำอะไร หรือต้องทราบจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้นั้นเองโดยหลักการแล้วก็นำแบบทดสอบไปใช้จะสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น การสอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิมจะสอบก่อนการทำการสอน การสอบ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและวินิจฉัยข้อบกพร่อง จะสอบในระหว่างดำเนินการสอน และการสอบ เพื่อสรุปผลการเรียนจะสอบหลังจากการสอนเสร็จสิ้นทั้งหมดแล้ว ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ อาจจำแนกเป็น 4 จุดประสงค์ ดังนี้

1. ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม จะทำการสอบก่อนที่จะเริ่มต้นการสอน
เพื่อพิจารณา

1.1 นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเนื้อหาที่จะเรียน
เพียงพอหรือไม่

- 1.2 นักเรียนมีความรู้เนื้อหาที่จะสอนหรือไม่
2. ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ใช้วินิจฉัยผู้เรียน
4. ใช้สรุปผลการเรียน

เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

เนื้อหาวิชา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด ก็คือ เนื้อหาและพฤติกรรมที่ทำการสอน

การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะในวิชานั้นๆ มีหัวข้อ
เนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้างมีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ดังนั้น การวิเคราะห์
หลักสูตร จึงประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา
2. การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อ
สำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์เกี่ยวข้งกันของเนื้อหา
2. ความยากง่ายของเนื้อหา
3. ขนาดความยาวของเนื้อหา
4. เวลาที่ใช้สอน

การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อ
สำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหนังสือหลักสูตรและคู่มือครู
2. เขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด
3. ยุบพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เป็นพฤติกรรมเดียวกัน
4. นิยามความหมายของพฤติกรรมที่ยุบรวมแล้ว

ขั้นที่ 2 การเตรียมงานและเขียนข้อสอบ

เมื่อวางแผนการสร้างแบบทดสอบโดยการสร้างเป็นตารางวิเคราะห์
หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ต้องเตรียมงาน และเขียนข้อสอบต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองสอบ

เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วนำไปทดลองสอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลแบบทดสอบ

การประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าแบบทดสอบมีคุณภาพ
หรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบซึ่งมีอยู่ 10 ประการ คือ

1. ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรม
ได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
 2. ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้อง
ตรงกันทุกครั้ง
 3. อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจาก
กันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
 4. ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกทั่วไปแล้ว
ความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีจำนวนครึ่งหนึ่งตอบถูก
 5. ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจน และการให้
คะแนนชัดเจน
 6. ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการ
ให้คะแนนชัดเจน
 7. ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้้นั้นประหยัดเวลา
การสร้าง การดำเนิน การสอบ การตรวจให้คะแนนแต่ให้ผลการสอบถูกต้อง
 8. ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุม
ตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
 9. ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ
และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน
 10. ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบได้กำหนดเวลา
ให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ
- อุทุมพร จามรمان (2540: 27) กล่าวถึง การสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมี
ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจำนวนจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ

4. การทำน้ำหนักร
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อเขียนที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้วไข ปรับปรุง

4.5 ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เซ็นซี และ ดอบบิน (สุริยัน แสงแก้ว. 2535: 23 – 25; อ้างอิงจาก Chauncey; & Dobbin. 1963: 63 – 67) กล่าวถึงประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 5 ประการดังนี้

1. เพื่อระดับพัฒนาการ
2. ใช้เป็นประโยชน์ในการแนะแนวนักเรียน
3. เพื่อประโยชน์ในด้านการวางแผนสร้างหลักสูตรต่อไป
4. เพื่อใช้ในการสอบคัดเลือกและเลื่อนชั้น
5. เพื่อใช้เปรียบเทียบความสามารถในการสอนของครูในโรงเรียนเดียวกัน

หรือเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน

จากเอกสาร สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประโยชน์ คือ ใช้ในการแนะแนว และพัฒนาการของนักเรียน เพื่อสร้างหลักสูตรต่อไป

4.6 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดความรู้เนื้อหาวิชา ผู้ประเมินต้องมีการวางแผนการดำเนินการสร้างที่เป็นระบบ มีความรู้ ในด้านเนื้อหา เขียนข้อคำถามที่ตรงประเด็น ตลอดจนสามารถตรวจสอบคุณภาพแต่ละข้อได้ ดังที่ อุทุมพร จามรมา (2540: 27) กล่าวถึงการสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอนดังนี้

1. การระบุจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาจับคู่จุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำน้ำหนักร
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อสอบที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้วไข ปรับปรุง

ในการกำหนดจุดประสงค์เพื่อเขียนข้อคำถามวัดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

บลูม (Bloom. 1956: 201) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของความรู้ใช้ในการเขียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดไว้ 6 ขั้น ดังนี้คือ

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกหรือท่องจำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้วโดยตรงในขั้นนี้รวมถึง การระลึกถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไปจนถึงกฎเกณฑ์ ทฤษฎี จากตำรา ดังนั้น ขั้นความรู้ความจำจึงจัดได้ว่าเป็นขั้นต่ำสุด
2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียนหรืออาจแปลความจากตัวเลข การสรุป การย่อความต่างๆ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่าการท่องจำตามปกติอีกขั้นหนึ่ง
3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ดังนั้น ในขั้นนี้ จึงรวมถึงความสามารถในการเอา กฎเกณฑ์อันสำคัญวิธีการนำไปใช้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่า นักเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดีเสียก่อนจึงจะนำความรู้ไปใช้ได้ ดังนั้น จึงจัดอันดับให้สูงกว่าความเข้าใจ
4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแยกแยะเนื้อหาวิชา ลงไปเป็นองค์ประกอบย่อยๆ เหล่านั้น เพื่อที่จะได้มองเห็นหรือเข้าใจความเกี่ยวข้องต่างๆ ในขั้นนี้ จึงรวมถึงการแยกแยะหาส่วนประกอบย่อยๆ หาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยๆ เหล่านั้น ตลอดจนหลักการสำคัญต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าสูงกว่าการนำไปใช้และต้องเข้าใจทั้งเนื้อหาและโครงสร้างของบทเรียน
5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาส่วนย่อยๆ มาประกอบกันเป็นสิ่งใหม่ การสังเคราะห์จึงเกี่ยวกับการวางแผน การออกแบบการทดลอง การตั้งสมมติฐาน การแก้ปัญหาที่ยากๆ การเรียนรู้ในระดับนี้ เป็นการเน้นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ในอันที่จะสร้างแนวคิดหรือแบบแผนใหม่ๆ ขึ้นมา ดังนั้น การสังเคราะห์เป็นสิ่งที่สูงกว่าการวิเคราะห์อีกขั้นหนึ่ง
6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคำพูด นวนิยาย บทกวี หรือรายงานการวิจัย การตัดสินใจดังกล่าว จะต้องวางแผนอยู่บนเกณฑ์ที่แน่นอน เกณฑ์ดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่นักเรียนคิดขึ้นมาเอง หรือนำมาจากที่อื่นก็ได้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ ถือว่าเป็นการเรียนรู้ขั้นสูงสุดของความรู้ความจำ

คลอฟเฟอร์ (ภพ เลหาไพบุลย์. 2537: 295 – 304; อ้างอิงจาก Klopfer. 1971) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการเรียนด้านสติปัญญา หรือความรู้ความคิดในวิชาวิทยาศาสตร์เป็น 4 พฤติกรรม ดังนี้

1. ความรู้ ความจำ
2. ความเข้าใจ
3. กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
4. การนำความรู้และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้

ประวิตร ชูศิลป์ (2524: 21 – 31) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับเนื้อหาความรู้ทางวิชาวิทยาศาสตร์และกระบวนการแสวงหา

ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ จะต้องวัดทั้งสองลักษณะ และเพื่อความสะดวกในการประเมินผล จึงได้ทำการจำแนกพฤติกรรมในการวัดผลวิชาวิทยาศาสตร์ ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับเป็นเกณฑ์วัดความสามารถด้านต่างๆ 4 ด้านคือ

1. ด้านความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถในการระลึกสิ่งที่เคยเรียนมาแล้ว เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์
2. ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอธิบายความหมาย ขยายความและแปลความรู้โดยอาศัยข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์
3. ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่แตกต่างกันออกไป หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสืบเสาะหาความรู้โดยผ่านการปฏิบัติและฝึกฝนความคิดอย่างมีระบบจนเกิดความคิดอย่างคล่องแคล่วชำนาญ สามารถเลือกใช้กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สำหรับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยทักษะการสังเกต ทักษะการคำนวณ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ทักษะการจัดกระทำสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการทดลองและทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป

จากเอกสารข้างต้นผู้วิจัยได้นำการจำแนกพฤติกรรมในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ทั้ง 4 ด้านคือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพิจารณาให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก

4.7 ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเรียนรู้ที่ผ่านมาเราสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ แต่ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีหลายลักษณะดังต่อไปนี้

ไพศาล หวังพานิช (2523: 137) ได้แบ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน สามารถวัดได้ 2 แบบ คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในรูปการกระทำจริง ให้เป็นผลงานการวัดแบบนี้ต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ
2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์”

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2536: 146 – 147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดีจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกวิธีสอบและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วย

ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ความรู้ความจำ
2. ความเข้าใจ
3. การนำไปใช้
4. การวิเคราะห์
5. การสังเคราะห์
6. การประเมินค่า

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8 – 9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตรสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ที่แสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

จากที่กล่าวมาพอสรุปลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ คือ

1. ลักษณะเป็นแบบทดสอบของครู หรือ แบบทดสอบมาตรฐาน
2. มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หรือ แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม
3. มีลักษณะการวัดด้านปฏิบัติหรือการวัดด้านเนื้อหา

4.8 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มณี เทพาชมภู (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539: 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้คิด ได้ปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาอย่างถ่องแท้และส่งให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

งานวิจัยต่างประเทศ

ลอเรย์ (Lowrey. 1978: 817 – A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียน ระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนการทดสอบก่อนทำแบบฝึก

แมคพิก (McPeake. 1979: 1799 – A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่าน และเพศที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate รัฐ Massachusetts จำนวน 129 คน พบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชายที่มีความบกพร่องในการอ่าน และพบว่า แบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน แต่เวลา 12 สัปดาห์ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา และคะแนนของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

มิทเชล (Mitchell. 1980: 1329 – A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการสอนการเขียนสะกดคำ 3 แบบคือ กลุ่มที่ 1 ใช้พจนานุกรม กลุ่มที่ 2 ใช้กิจกรรมการเขียนเรื่อง และกลุ่มที่ 3 ใช้พจนานุกรมและกิจกรรมการเขียนเรื่อง และมีกลุ่มควบคุมอีกกลุ่มหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มการเขียนสะกดคำได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม แต่ในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนและการเขียนสะกดคำของกลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีของครูนั้นส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรจัดให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน อันจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้จัดทำดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียน 200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียน 200 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวนนักเรียน 4 ห้อง จัปลากมา 2 ห้องเรียน แล้วจัปลากเป็นกลุ่มทดลองหนึ่งห้อง กลุ่มควบคุมหนึ่งห้อง โดยแบ่งวิธีการสอนได้ดังนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนแบบปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง

เป็นแผนการเรียนการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแบบกิจกรรม STAD ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
รายภาค / ปี รายวิชา ท 32101 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.2 ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังประจำ
วิชาภาษาไทย รายวิชา ท 32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการสอน

2.3 เลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลอง ได้แก่ เนื้อหาวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เรื่อง หนาททรายชายทะเลแห่งหนึ่ง และรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ลี้ม

2.4 ศึกษาจากคำอธิบายรายวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วสร้าง แผนการเรียนการสอน โดยการเรียนแบบกิจกรรม STAD จำนวน 16 คาบ ซึ่งประกอบด้วย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

2.4.1 ความคิดรวบยอด

2.4.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4.3 ทักษะสังคม

2.4.4 หัวข้อเนื้อหา

2.4.5 กิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

2.4.5.1 ขั้นการสอน

ขั้นนำ

1. ครูสร้างความสนใจโดยการเล่นเกมหรือสนทนาพูดคุย
2. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและระบุทักษะทางสังคม
3. ครูทบทวนความรู้พื้นฐานและเนื้อหาที่ผ่านมา

ขั้นการเรียนการสอน

1. ครูเสนอเนื้อหาและประโยชน์ของบทเรียน
2. ครูสาธิตทักษะต่างๆ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่เห็นชัดเจน

ตามลำดับขั้นตอน

3. ครูชี้แนะนักเรียนขณะฝึกตามแบบอย่าง
4. ครูประเมินความเข้าใจของนักเรียนด้วยการใช้คำถาม

ขั้นสรุป

1. นักเรียนสรุปบทเรียนด้วยตนเอง
2. ครูแก้ไขและทบทวนในส่วนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจหรือให้

นักเรียนที่เข้าใจช่วยอธิบาย

2.4.5.2 ขั้นกิจกรรมกลุ่มย่อย

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้และทำกิจกรรมจากใบงาน
2. นักเรียนต้องปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน

2.4.5.3 ขั้นสรุป

1. นักเรียนเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนตามที่ครูสุ่มเรียก
2. นักเรียนสรุปเนื้อหาที่เรียนและครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่

บกพร่อง

2.4.5.4 ขั้นวัดและประเมินผล

1. ครูประเมินความเข้าใจของนักเรียนแต่ละคนด้วยแบบทดสอบ
2. นักเรียนประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยแบบสังเกต

2.4.5.5 ขั้นสร้างความประทับใจ

1. ครูแจ้งความก้าวหน้าสำหรับการเรียนหรือผลงานของกลุ่ม
2. ครูกล่าวชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนถึงเกณฑ์

2.4.6 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ จำนวน 3 คน

ได้แก่

1. ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม
2. ผศ.ขจรศรี ชาทิกานนท์
3. นางสุทธิกานต์ อุปพงษ์ ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย

ตรวจสอบความถูกต้องในด้านความคิดรวบยอด เนื้อหากิจกรรม การเรียนการสอน การใช้ภาษา ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่างๆ ของแผนการสอน เพื่อนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4.7 นำแผนการสอนที่ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนกับเวลาที่กำหนดมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ได้แผนการสอนที่สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มควบคุม

เป็นแผนการสอนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิทยานิพนธ์ / ปี วิทยานิพนธ์ ท 32101 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังประจำวิชาภาษาไทย วิทยานิพนธ์ ท 32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการสอนกลุ่มควบคุม ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง
3. ศึกษาจากคำอธิบายรายวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วสร้างแผนการเรียนการสอน โดยเรียนตามปกติ จำนวน 16 คาบ ซึ่งประกอบด้วย
 1. ความคิดรวบยอด
 2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 3. ทักษะสังคม
 4. หัวข้อเนื้อหา
 5. กิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ โดยการสนทนาถึงสถานการณ์ต่างๆ
ในชีวิตประจำวัน หรือใช้สื่อในการนำเข้าสู่บทเรียน
- ขั้นที่ 2 แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบทเรียนที่จะเรียน
- ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม เป็นการปูพื้นฐานสำหรับบทเรียนใหม่
ที่จะเรียน
- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยการใช้สื่อประกอบการอธิบาย
- ขั้นที่ 5 ให้แนวทางการเรียนรู้ หรือแนะนำกิจกรรมที่นักเรียนสามารถ
เรียนด้วยตนเอง โดยครูให้ดูตัวอย่างแล้วช่วยกันวิเคราะห์วิจารณ์
- ขั้นที่ 6 ให้นักเรียนปฏิบัติตามและให้ฝึกทำแบบฝึกหัด
- ขั้นที่ 7 แจ้งผลการปฏิบัติ โดยการช่วยกันเฉลยแบบฝึกหัด
- ขั้นที่ 8 ประเมินผลการปฏิบัติ โดยครูตั้งคำถามแล้วให้นักเรียน
ช่วยกันตอบคำถาม
- ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำ หรือสรุปย่อบทเรียนที่ผ่านมาเพื่อให้
นักเรียนมีพฤติกรรมเรียนรู้ที่คงทนโดยให้ทำแบบฝึกหัดเสริมหรือมอบหมายงานเพิ่มเติม
6. นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ จำนวน 3 คน ได้แก่
1. ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม
 2. ผศ.ขจรศรี ชาทิกานนท์
 3. นางสุทธิกานต์ อุปพงษ์ ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย
- ตรวจสอบความถูกต้องในด้านความคิดรวบยอด เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน
การใช้ภาษา ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่างๆ ของแผนการสอน เพื่อนำ
ข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำแผนการสอนที่ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
ไปทดลอง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมของกิจกรรมการ
เรียนการสอนกับเวลาที่กำหนดมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ได้แผนการสอนที่สมบูรณ์ก่อน
นำไปใช้จริงกับกลุ่มควบคุม
- ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ**
- แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ
ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
1. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจดูความเหมาะสม
ของการใช้ภาษาและลักษณะของข้อความทางบวก และทางลบว่าครอบคลุมตามคำนิยามศัพท์
ที่ต้องการหรือไม่แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ลักษณะของแบบทดสอบ

เป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิคอร์ท 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 3 ตัวเลือก ได้แก่ สม่าเสมอ บางครั้ง และไม่เคย แต่ละตัวเลือกแสดงการตัดสินใจของนักเรียนที่จะแสดงพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยผู้ตอบจะเลือกเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	สม่าเสมอ	บางครั้ง	ไม่เคย
1	ข้าพเจ้าจัดการตารางการทำงานแต่ละวัน			
2	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่			

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน ถือหลักเกณฑ์ดังนี้

- สำหรับข้อความที่มีความหมายเชิงบวก
 - ถ้าตอบว่า “สม่าเสมอ” ให้ 3 คะแนน
 - ถ้าตอบว่า “บางครั้ง” ให้ 2 คะแนน
 - ถ้าตอบว่า “ไม่เคย” ให้ 1 คะแนน
- สำหรับข้อความที่มีความหมายเชิงลบ
 - ถ้าตอบว่า “สม่าเสมอ” ให้ 1 คะแนน
 - ถ้าตอบว่า “บางครั้ง” ให้ 2 คะแนน
 - ถ้าตอบว่า “ไม่เคย” ให้ 3 คะแนน

2. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 % แบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ และใช้วิธีแจกแจง t (t - distribution) แล้วเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกที่มีค่า t ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

3. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วไปทดลองกับนักเรียนอีกครั้ง จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 125 - 132) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Control – Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 216)

ตาราง 1 แบบแผนทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E_R	T_1	X_1	T_2
C_R	T_1	~	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

X_1	แทน การสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD
~	แทน การสอนตามปกติ
E	แทน กลุ่มทดลอง
C	แทน กลุ่มควบคุม
T_1	แทน การสอบก่อนการทดลอง
T_2	แทน การสอบหลังการทดลอง
R	แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามลำดับดังนี้

1. การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่ม โดยสอนสัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ ใช้เนื้อหาเดียวกันและระยะเวลาสอนเท่ากันทั้งสองกลุ่ม
2. จัดปฐมนิเทศ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกการเรียนแบบร่วมมือก่อนทดลองจริง จำนวน 2 คาบ
3. การทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น

4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับตัวอย่างทั้งสองกลุ่มตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.1 กลุ่มทดลอง ดำเนินการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD

4.2 กลุ่มควบคุม ดำเนินการสอนตามปกติ

5. ทำการทดสอบหลังการสอน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลอง

6. ตรวจสอบผลการทดสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา
2. วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อกำหนดน้ำหนักของเนื้อหาและพฤติกรรมในแต่ละจุดประสงค์ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่สร้างขึ้นในแผนการสอน
4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาแต่ละเรื่อง จำนวน 70 ข้อ โดยแบ่งเป็นแบบทดสอบเรื่อง ๓ หาดทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง จำนวน 30 ข้อ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม จำนวน 40 ข้อ

วิธีการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

1. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนท์พวงษ์. 2527: 69)

- คะแนน +1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
- คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่
- คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น

การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

1. นำคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อไปหา ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 249)

2. นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี จำนวน 100 คน

3. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ

- ข้อที่ตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน
- ข้อตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

4. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์และใช้ตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952:3 - 32) โดย วิเคราะห์ข้อทดสอบรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบโดยใช้เทคนิค 27% เลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80

5. คัดเลือกข้อสอบไว้ซึ่งชุดที่ 1 เรื่อง ณ หาดทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง จำนวน 20 ข้อ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม 30 ข้อ รวม 50 ข้อ

6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว 50 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ที่เคยเรียนบทนี้มาแล้วและเพิ่งจะเริ่มเรียนเรียนชั้น ม.3 จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเคอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson: 20) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 123) ได้เท่ากับ .93

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536: 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536: 59)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N - (N - 1)}$$

เมื่อ S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
$N - 1$	แทน	ค่าของชั้นแห่งความเป็นอิสระ

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย แบบปรนัยโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยคำนวณจากสูตรของ ไรวินเลลี และ แฮมเบลตัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 249) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา

2.2 หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค 27 % ของกลุ่มสูง กลุ่ม ต่ำ จากตารางสำเร็จของ จุง เทห์ ฟาน (Chung the Fan. 1952: 1 – 32)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร KR – 20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน ดัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 197 – 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

N แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

P แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ $= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ คือ $1 - p$

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดฉบับนั้น

2.4 หาค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเรียนภาษาไทย เป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และตรวจสอบค่า t ตามวิธีการแจกแจง t (t - distribution) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 185 – 186)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n_H + n_L}}}; \quad df = 2(n-1)$$

เมื่อ t แทน ค่าที่พิจารณาของการแจกแจงแบบที่

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach จากสูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2536: 171 – 172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบ เอส ที เอ ดี กับกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนแบบปกติ โดยใช้ t – test แบบ Independent Groups ในรูป Difference Score (Scott and Wertheimer. 1962: 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}; \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_D^2}{n_1} + \frac{S_D^2}{n_2}}$$

$$\text{และ } S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
	MD ₁	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนการทดสอบ หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
	MD ₂	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนการทดสอบ หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
	D ₁	แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังการทดลองกับ ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
	D ₂	แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังการทดลองกับ ก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
	S _D ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่าง การทดสอบหลังการทดลองและก่อนการทดลองของกลุ่ม ทดลองกับกลุ่มควบคุม
	n ₂	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
	S _{MD₁ - MD₂}	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการ ทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทยได้จากการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบ หลังเรียนคำนวณจากสูตร t – test Dependent (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2536: 87)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N \Sigma D^2 (\Sigma D)^2}{N-1}}}; \quad df = n-1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบ t
	D	แทน	ผลต่างของคะแนนในแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนน
	ΣD	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจาก การทดสอบก่อนการเรียนกับหลังทดสอบการเรียน
	ΣD^2	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจาก การเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนน ที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับทดสอบ หลังการเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
$S_{MD_1-MD_2}$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการทดสอบ ก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Independent Group ในรูป Difference Score ได้ผลดังตาราง

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$S_{MD_1-MD_2}$	t	p
สอนแบบ STAD	50	20.62	28.88	8.26			
					.557	4.059*	.000
สอนแบบปกติ	50	16.80	22.80	6.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group ได้ผล ดังตาราง

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนเรียน	50	20.62	3.64	19.68*	.000
หลังเรียน	50	28.88	4.79		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนการสอนและหลังการสอน โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group ได้ผล ดังตาราง

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	50	16.80	6.74	16.40*	.000
หลังเรียน	50	22.80	7.75		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติโดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Independent Group ในรูป Difference Score ได้ผลดังตาราง

ตาราง 5 เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$S_{MD_1-MD_2}$	t	p
สอนแบบ STAD	50	40.92	43.86	2.94			
					.58	4.24*	.000
สอนแบบปกติ	50	39.36	39.84	.48			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบ STAD มีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความรับผิดชอบการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group ได้ผลดังตาราง

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบร่วมมือ
แบบ STAD

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	50	40.92	3.15	5.822*	.000
หลังเรียน	50	43.86	2.27		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบ STAD มีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนการสอนและหลังการสอน โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group ได้ผลดังตาราง

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนสอนและหลังสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	50	39.36	3.83	1.678	.100
หลังเรียน	50	39.84	4.55		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนการทดลองกับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ เป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาและผลสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนการสอนและหลังการสอน
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ
5. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน
6. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะได้ทราบผลของผลสัมฤทธิ์ และความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD และการสอนแบบปกติ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียนยิ่งขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนการสอนและหลังการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ มีความรับผิดชอบแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนการสอนและหลังการสอน มีความรับผิดชอบแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการสอนมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียน 200 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวนนักเรียน 4 ห้อง จ้างฉลากมา 2 ห้องเรียน แล้วจ้างฉลากเป็นกลุ่มทดลองหนึ่งห้อง กลุ่มควบคุมหนึ่งห้อง
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ $t - t \text{ test}$ แบบ Independent
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ $t - t \text{ test}$ แบบ Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนและหลัง

การทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อน และหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนและหลังการทดลองมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลองมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอน แบบปกติ

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับวิธีสอนแบบปกติพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD เป็นการสอนที่เน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลางและการจัดบรรยากาศในการเรียน คือ การจัดกลุ่มนักเรียนที่ความสามารถ โดยมีนักเรียนเก่ง 1 คน นักเรียนปานกลาง 4 คน นักเรียนอ่อน 1 คน การจัดกลุ่มแบบนี้จะทำให้ นักเรียนร่วมมือในการทำงาน และนักเรียนที่เรียนเก่ง จะให้คำแนะนำกับนักเรียนอ่อน เพราะสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะคำนึงถึงกติกาที่ได้ตกลงไว้ก่อนการเรียนการสอนนั้นคือความสำเร็จและคะแนนของกลุ่ม นอกจากนั้นยังมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบเป็นระยะๆ ซึ่งนักเรียนสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าคะแนนของกลุ่มได้ ส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบปกตินั้นนักเรียนทำงานตามความสามารถของตนเอง มีการให้ความร่วมมือในการทำงานกับบุคคลอื่นน้อย ถึงแม้ว่าผู้สอนมีการจัดกลุ่มบ้างแต่การจัดกลุ่มนั้นนักเรียนจะจัดกลุ่มตามความพอใจโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของนักเรียนที่มีความสามารถอ่อนกว่า และสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของจุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี (2545: บทคัดย่อ) สุวรรณ เล็กวิไล (2539: 128) วาสนา ไตรพัฒนไชย (2543: 3) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับวิธีการสอนแบบปกติพบว่า นักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ STAD ก่อนและหลังการทดลองพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 มีสาเหตุมาจากการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยลำดับแรกครูจะจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน บทเรียน แบบฝึกหัดให้พร้อม เพื่อเกิดการสอนที่ดี และใช้วิธีสอนตรง นอกจากเตรียมการด้านวิชาการแล้ว ครูเตรียมการจัดบรรยากาศในการเรียน คือ การจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด กล่าวคือ นักเรียนมีความสามารถแตกต่างกันสามารถเรียนประสบการณ์ทางการเรียนอย่างเดียวกันได้และทุกคนก็จะได้รับประโยชน์ด้วยกันทั้งสิ้นงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำให้การวางแผนอย่างดีโดยอาศัยความร่วมมือของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และการประเมินผลงานของนักเรียนพิจารณา จากผลงานของกลุ่มและพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มว่า นักเรียนได้ใช้ความสามารถเพียงใดในการทำงาน ร่วมกลุ่มกับนักเรียนคนอื่น นอกจากนักเรียนจะมีความเข้าใจตรงกันถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ และถูกใจสำคัญในการปฏิบัติงานนี้คือ การให้การเสริมแรงที่สม่ำเสมอ เมื่อต้องการส่งเสริมให้ทำงานเป็นระบบ ทำงานทุกอย่างอย่างมีคุณภาพ เมื่อเกิดปัญหาย่อย ๆ ขึ้นนักเรียนต้องจัดการโดยเร็ว ครูจะเป็นที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ปรีกษา ติดตาม และ ประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งด้านทักษะกระบวนการและผลงาน ส่วนการสอนตามปกติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ทำให้นักเรียนไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงสร้างภาพรวมที่ครูแนะนำก่อนการสอนและไม่มีแรงจูงใจเรื่องคะแนนของกลุ่ม

3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการทดลองพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เป็นผลเนื่องมาจากวิธีการสอนตามปกตินั้นมีข้อแตกต่างจากการสอนแบบร่วมมือ คือ กิจกรรมการเรียนด้วยการสอนแบบปกติมีอิสระกว่า ไม่มีข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ใดๆ ในระหว่างเรียนนักเรียนเกิดความสบายใจตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงสร้างภาพรวมซึ่งครูแนะนำก่อนการสอน ในการสอนนักเรียนและครูอภิปรายเนื้อหาพร้อมกันและนักเรียนแยกทำกิจกรรมกลุ่มบ้าง รายบุคคลบ้าง ตามคำสั่งครูบ้าง นักเรียนและครูอภิปรายเพื่อสรุปบทเรียน ก่อนการประเมินผลแล้วยกย่องนักเรียนที่ทำคะแนนสูง ดังนั้นนักเรียนจึงมีแรงจูงใจในการเรียน ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินครูจะทำการซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลตามจุดบกพร่องและจากแบบฝึกหัดที่ครูเตรียมไว้ได้ลำดับจากความยากง่าย ก่อนการฝึกปฏิบัติครูจะทบทวน และสรุปเนื้อหาท่อนให้นักเรียนฝึกทำตาม จนเกิดความชำนาญ

4. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD กับการสอนปกติมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 มีสาเหตุมาจากการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD เน้นให้นักเรียนทำหน้าที่ของตนให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มได้คะแนนดีทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้น นอกจากนี้การเรียนแบบ STAD นักเรียนจะมีภาระหน้าที่ทั้งด้านวิชาการและด้านสังคม โดยจะมีเป้าหมายร่วมกัน คือ ผลงานของกลุ่มและรางวัล ซึ่งเกิดจากการร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม จะขาดคนใดคนหนึ่งไปไม่ได้แต่ละคน ต้องหาข้อมูลความรู้ และมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ในการเรียนรู้นักเรียนมีโอกาสมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ร่วมปรึกษาหารือ ตั้งใจฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จและยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานกลุ่ม อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน สภาพการณ์และเงื่อนไขดังกล่าวเป็นแนวทางให้เกิดการพึ่งพากันทางบวกเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติงานร่วมกันมากขึ้น และหลังจากการเรียนจบแต่ละกิจกรรมมีการประเมินตนเองพร้อมกับประเมินการทำงานกลุ่ม ซึ่งครูและนักเรียนได้วางเป้าหมายร่วมกัน และกลุ่มใดไม่ปฏิบัติตาม ก็จะถูกประชาพิจารณา ผลจากการประชาพิจารณานักเรียนก็จะช่วยกันสอดส่องดูแล ทำให้กิจกรรมด้านลบค่อยๆ ลดลง สอดคล้องกับคำกล่าวของฮิลการ์ด (Hilgard.1967) กล่าวว่า การเรียนแบบกลุ่มจะสามารถใช้พลังกลุ่มเป็นพลังผลักดันให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กลุ่มยอมรับเพื่อเป้าหมายและความสำเร็จของกลุ่ม

5. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนและหลังการทดลองมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD ก่อนและหลังการทดลองมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 จากการเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD หลังการทดลองพบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น นักเรียนยังเกิดแรงจูงใจภายในจากการเรียนที่เห็นผลย้อนกลับทันที ซึ่งการเรียนแบบปกตินักเรียนจะมีความรู้สึกว่าเขาเองไม่มีโอกาสได้รับคำชมจากครูเพราะไม่สามารถทำคะแนนให้สูงได้ เมื่อนักเรียนเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ด้านการ

ตั้งเกณฑ์ การให้คะแนน เกณฑ์การตัดสินรางวัลรวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนมองเห็นภาพรวม และโอกาสได้รับคำชมสูงขึ้น เพราะวัยของนักเรียนเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อนและครู เมื่อมีโอกาทำให้ทุกคนพอใจนักเรียนก็มีความพยายามมากขึ้น

6. เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อน และหลังการทดลอง

จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง มีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากเนื่องจากความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นยังเป็น เพื่อตนเองไม่ใช่เพื่อกลุ่ม ในระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนให้ความร่วมมือช่วยนักเรียนให้ความช่วยเหลือน้อยคะแนนของนักเรียนแต่ละคนที่ได้ดีขึ้น แต่ก็ยังทำให้คะแนนของกลุ่มโดยภาพรวมไม่เป็นที่น่าพอใจของกลุ่ม เพราะนักเรียนเก่งพัฒนาแต่ตนเอง นักเรียนอ่อนมีโอกาสปรึกษาเพื่อนเก่งแต่ได้รับความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ บรรยากาศการสอนแบบปกติจะไม่มีกฎเกณฑ์ หรือเป้าหมายที่แน่นอนแต่จะเป็นการจับคู่กันทำงานมีการแบ่งกลุ่มบ้าง แต่ไม่ได้แบ่งหน้าที่ที่ชัดเจนในการทำงาน ซึ่งกิจกรรมจะไม่ซ้ำกันในแต่ละบทเรียน เมื่อจบบทเรียนนักเรียนสามารถประเมินผลตามเป้าหมายที่ครูวางไว้ ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินครูสอนซ่อมเสริม มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้า นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมและประเมินผลตนเองจนผ่านเกณฑ์การประเมิน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรฝึกความรับผิดชอบและการช่วยเหลือผู้อื่นให้กับนักเรียน เพราะนักเรียนเก่งจะปฏิเสธการช่วยเหลือนักเรียนอ่อน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาค้นคว้าวิธีเรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD กับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2533). คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรองทอง ไคริรี. (2538?). ใน เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องการเรียนแบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ: .ม.ป.พ.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2534). การวิเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพระดับชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. (2536). รายงานวิจัยรูปแบบของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนกรณีศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยกิตติพันธ์ รุจิรกุล. (2539, พฤศจิกายน). คุณธรรม จรรยาบรรณ และจริยธรรม ในการประกอบวิชาชีพครู. วารสารศรีมาจารย์. 11(12): 25.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ 2. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- เกียรติ ศรีพงษ์. (2505). เทคนิคการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- คมเพชร ฉัตรศุกุล. (2528, กรกฎาคม – กันยายน). พลวัตในกลุ่ม. วารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์. ฉบับที่ 1.
- จรรยา สุวรรณทัต ; ดวงเดือน พันธุนาวัน; และ เพ็ญแข บัจจนปัจฉิม. (2521). พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จุฬารัตน์ กมลชัย วงศ์คำดี. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชวาล แพรัตกุล. (2514). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (ม.ป.ป.). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ชะอ้อน ทองสงโสม. (2525). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อาจิณสมจาร. (2533, มีนาคม). การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน. วารสารประชาศึกษา. 40: 18 – 21.

- ชำนาญ นิสารัตน์. (2524). *คู่มือนิเทศการศึกษา วิสอนศีลธรรม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2537). *เทคนิคการใช้สถิติและการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูศรี สนิทประชากร. (2534, กรกฎาคม – ธันวาคม). การเรียนรู้โดยการร่วมมือกัน. *วารสารจันทร์เกษมสาร*. 2(4): 48 – 49.
- ทิสนา แคมมณี และคนอื่นๆ. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: บุรพาติลปีการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *การวัดผลและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเขต ภิญญอนันตพงษ์. (2537). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์แนวและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประวิตร ชูศิลป์. (2524). *หลักการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ปราณี रामสูต. (2523). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แสงรุ่งการพิมพ์.
- ปาสัน กงตาล. (2535, กันยายน). การร่วมมือกันเรียนรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 15: 1 – 2.
- ผาณิต เพชรจำรัส. (2529). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนการสอนแบบซินดิเคทกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. *เทคนิคการสอนรูปแบบต่างๆ . ใน เอกสารประกอบการอบรม*. (ม.ป.ป.). ม.ป.พ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร. (2536). *การเรียนรู้แบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน. ใน การพัฒนาวินัยในตนเอง : หลักการสอนและแนวปฏิบัติ*. บรรณาธิการโดย พรรษา นิลวิเชียร. หน้า 49 – 66 ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัชรา สุนทรนนท์. (2544). *การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ไพศาล หวังพานิช. (2533). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2537). *การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เชียงใหม่คอมเมอร์เชียล.
- มณฑิรา จารุเพ็ง. (ม.ป.ป.). *พื้นฐานทางจิตวิทยาการศึกษา*. ใน *เอกสารประกอบการสอน FE 503*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- มณี เทพาชมภู. (2536). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบธรรมดา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกภาษาไทย). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรเชษฐ์ โชคชัย. (2536). *การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและ ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏ การกับการสอนตามแนวคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). *การวัดและการผลการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา*. ประมวลสาร ชุติวิสาสัมมนาการประถมศึกษา.
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. (2537). *การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ไตรวัฒนธงไชย. (2543). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบ ต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดย วิธีการเรียนแบบร่วมมือ ตามวิธี เอส ที เอ ดี กับวิธีสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2539). *การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธี การเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาเจ้าฟ้ามหาจักรีสิริธร รัฐสีมาคุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี. *การพัฒนาวัฒนธรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2514). การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สาโรช บัวศรี. (2522). รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน เรื่อง จริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุนีย์ บาวเออร์. (2535, กันยายน – ธันวาคม). การเรียนรู้โดยการร่วมมือ. วิชาการอุดมศึกษา. 2: 1.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2531, กุมภาพันธ์). การเรียนการสอนแบบร่วมมือ. วิทยาจารย์. 86(2).
- . (2533, มีนาคม). การจัดกลุ่มนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ. สารพัฒนาหลักสูตร. (96).
- . (2536, มกราคม – มีนาคม). ข้อเสนอบางประการที่เกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ. วิทยาจารย์. 12(113).
- สุริยัน แสงแก้ว. (2535). การศึกษาผลการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์การรู้แจ้งกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และเวลาที่ใช้ในการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ: ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เสนีย์ แสงดี. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสียง ชูสกุล. (2525). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์จากการเรียนเป็นกลุ่มรายบุคคล โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการเรียนตามแผนการสอนของ สสวท ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อเนกกุล กริแสง. (ม.ป.ป.). ใน เอกสารประกอบคำบรรยายจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- อัจฉรา สุขารมณ; และ อรพินทร์ ชูชม. (2530). รายงานการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระบบความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อัมพา อรุณพราหมณ์. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟเพรส.
- อาวุธ พรหมมานอก. (2534). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนด้วยบทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครู สสวท*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *ข้อสอบ : การสร้างและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พันธ์.
- Adam, Dennis M. (1990). *Cooperative Learning: Critical Thinking and Collaboration Across the Curriculum*. America: Charles C. Thomas.
- Ajose, Sunday A.; & Joyner, Virginia G. (1990, Summer). Cooperative Learning : The Rebirth Effective Teaching Strategy. *Educational Horizons*. 197 – 201;
- Amalaya, Native Nancy; & Ron, Dickey. (1991, May – June). Using Cooperative Learning with Preservice Elementary and Secondary Education. *Journal of Teacher Education*. 42(3): 216.
- Bloom, B.S.; et al. (1956). *Taxonomy of Education Objectives Handbook I The Cognitive Domain*. New York: David McKay Publishers, Inc.
- Browne, C.G.; & Chon, Thomas S. (1968). *The Study of Leadership*. Illinois: The Interstate Printer and Publishers, Inc.
- Cattell, Raymond B. (n.d.). *Manual for the High School Personality Questionnaire, H S P Q A*. Illinois: The Institute for Personality and Ability.
- Fan, Chung The. (1952). *Item Analysis Tebel*. New Jersey: Educational Testing Service ; Princeton.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Mcgrahill Book Company.
- Johnson, D.W.; & Johnson, R.T. (1994). *Learning Together and Alone : Cooperative and Individualistic Learning*. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Leechor, C. (1988). *How High and Low Achieving Students Differentialy Benefit Form Working Together in Cooperative Small GSroup*. Standford : Ph. D. Dissertation, Standford University.

- McChelland, David C. (1953). *The Achievement Motive*. New York: Appleton Century Crofts Inc.
- Meekins, Stephens Amy. (1987). *Effects of the Student Team Learning Technique on the Academic Progress and Social Acceptance of Academically Handicapped, Elementary Mainstreamed Students*. DAT 49/03.A.
- Milton, Betty L.; & Harris, Dale B. (1962). The Development of Responsibility in Children. *The Child : A Book of Reading*. 44(1): 406 – 416.
- Plippo, E. D. (1966). *Management : A Behavioral Approach*. New York: Cambridge University Press.
- Prescott, Daniel A. (1961). *Report of Conference on Child Study*. Education Butteintl : Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Scott, Terry Micheal. (1980). The Effects of Cooperative Learning Environment or Relationships with Peers, Attitudes Toward Self and School and Achievement in Spelling of Ethnically Diverse Elementary Student (Interdependent, Integration, Student – Teams, Multi – Ethnic, Minority). *Dissertation Abstracts International*. 46:1503 – A.
- Scott, William A.; & Michal, Wertherimer. (1962). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed. New York: John Wiley and Son, Inc.
- Slavin, Robert E. (1978, November). Student Teams and Achievement Division. *Journal of Research and Development in Education*. 12: 41.
- Sprinthall, Norman A. ; Sprinthall, Richard C.; & Sharon, Oja N. (1994). *Educational Psychology : A Development Approach*. 6 ed. New York: McGraw-Hill.
- Valentino, Virginia Rider. (1988). *A Study of Achievement Anxiety and Attitude Toward Mathematics in College Algebra Student Using Small-group Interaction Methods*. DAT 50/02A: 579.

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้ (กลุ่มทดลอง)

รายวิชา ภาษาไทย ๙ รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๑ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่.....๒.../....๒๕๔๙.....
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม
 หน่วยย่อยที่ ๑ เรื่อง การอ่าน การเขียนและการฟัง
 ผลการเรียนรู้คาดหวังข้อที่ ๖ ตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม คุณลักษณะที่พึงประสงค์/จริยธรรมที่เน้น:มารยาทการอ่าน การเขียนและการฟัง

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้	การวัด / ประเมินผล
- นักเรียนบอกเรื่องราวความเป็นมาของเรื่อง รามเกียรติ์ - นักเรียนใช้ความรู้ในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ - นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองในการทำงานกลุ่ม	การดู / การฟัง / การเขียน / การอ่าน	๑. นักเรียน และครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม ๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ ๕ – ๖ คน นักเรียนวิเคราะห์จุดประสงค์ในการเรียน เนื้อหาบทเรียนที่จะเรียนตามแบบวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ๓. นักเรียนจัดแบ่งหน้าที่ในการทำงานเป็นกลุ่มได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุ และกรรมการผู้สนับสนุน ๔. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๕. นักเรียนอภิปรายทบทวนความรู้เดิมจากกิจกรรมถาม - ตอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ และ สนทนาเกี่ยวกับผู้ประพันธ์เรื่องรามเกียรติ์ ตอนต่าง ๆ ๖. นักเรียนและครูสรุปบทเรียนและแบบทดสอบร่วมกัน ๗. ครูสรุปแจ้งคะแนนความสำเร็จของกลุ่มจากการทำแบบทดสอบ	๑. บัตรคำ ๒. แบบทดสอบ ๓. ใบความรู้ ๔. เอกสารประกอบแจ้งจุดประสงค์ ๕. เอกสารประกอบเนื้อหาบทเรียน	๑. จากการฟังและแสดงความคิดเห็น ๒. จากการตอบคำถาม ๓. จากการทำแบบฝึกหัด

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ภาษาไทย ๙

รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๑

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ภาคเรียนที่ ๒ / ๕๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม

หน่วยย่อยที่ ๒

เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อที่: ๗ อ่านออกเสียงร้อยแก้วร้อยกรองได้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์/จริยธรรมที่เน้น:มารยาทในการอ่านและการฟังการเขียน

๓๔ อธิบายลักษณะคำประพันธ์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้	การวัด / ประเมินผล
๑.สามารถอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองได้คล่อง ไพเราะถูกต้องตามอักขรวิธี	๑. การอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองได้คล่อง ไพเราะถูกต้องตามอักขรวิธี	๑. นักเรียนเขียนตามคำบอกคำยากจากเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ล้ม ดังนี้ โสมนัสสา ,เทเวศร์,กังสดาล ประณต,ราชสีห์,วานร,สุคนธ์,มงกุฏ,ปักซี,อดิศร นักเรียนตรวจแก้คำที่เขียนผิดให้ถูกต้องแล้วนำเสนอครูตรวจ	๑. บัตรคำ ๒. กระเป๋าคำนึง ๓. แผนภูมิลักษณะคำประพันธ์กลอนบทรละคร	๑. สังเกตพฤติกรรม การเขียนตามคำบอก และความซื่อสัตย์ในการเขียน
๒. บอกลักษณะคำประพันธ์ และสามารถอ่านทำนองเสนาะได้	๒.ลักษณะคำประพันธ์และอ่านทำนองเสนาะ	๒. นักเรียนเรียงบัตรคำเพื่อสรุปเนื้อหาที่เรียนผ่านมา และศึกษาลักษณะคำประพันธ์ประเภทกลอนบทรละครจากใบความรู้ ๓.นักเรียนฟังการอ่านทำนองเสนาะโดยครูอ่านให้นักเรียนฟังแล้วนักเรียนฝึกอ่านร่วมกันในกลุ่มและช่วยกันอธิบายลักษณะบังคับการแต่งกลอนบทรละคร เช่น โยงเส้นคำสัมผัสตามข้อบังคับในการแต่งกลอนบทรละคร ๔.นักเรียนทำใบงานเรื่องลักษณะคำประพันธ์ ๕. ครูสังเกตความรับผิดชอบในการทำงานและการมีสมาธิของนักเรียน ๖.ร่วมกันเฉลยด้วยการเปลี่ยนกันตรวจโดยการเปรียบเทียบกับแผนภูมิที่ครูนำมาเป็นตัวอย่างและสรุปคะแนน	๔. ใบความรู้ ๕. ใบงาน	๒ สังเกตการอ่าน - ความรับผิดชอบของนักเรียน ๓. ตรวจการโยงคำสัมผัสในบทร้อยกรองที่กำหนด

แผนการจัดการเรียนรู้ (กลุ่มควบคุม)

รายวิชา ภาษาไทย ๕ รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๑ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่.....๒../..๒๕๕๕.....
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม
 หน่วยย่อยที่ ๑ เรื่อง การอ่าน การเขียนและการฟัง
 ผลการเรียนรู้คาดหวังข้อที่ ๖ ตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม คุณลักษณะที่พึงประสงค์/จริยธรรมที่เน้น:มารยาทการอ่าน การเขียนและการฟัง

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้	การวัด / ประเมินผล
- นักเรียนบอกเรื่องราว	การดู / การฟัง / การ	๑. นักเรียนเขียนไทยจากคำบอกของครู จำนวน ๑๐ คำ ดังนี้	- บัตรคำ	- จากการฟังและแสดง
ความเป็นมาของเรื่อง	เขียน / การอ่าน	ทศกัณฐ์ สุบรรณ ประภัสสร พรหมาสตร์ อัยภูทกสมงกุฏ	- แบบทดสอบ	ความคิดเห็น
รามเกียรติ์		พระลักษมณ์ อวตาร รณยุทธ ราญรอน ชาญสมร	- ใบความรู้	- จากการตอบคำถาม
- นักเรียนใช้ความรู้ใน		แล้วนักเรียนผลัดกันตรวจคำศัพท์จากบัตรคำและสรุปคะแนน	- เอกสารประกอบแจ้ง	- จากการทำแบบฝึกหัด
การสืบค้นข้อมูลจาก		๒. ครูจุดประสงค์ในการเรียน เนื้อหาบทเรียนจะที่เรียน	จุดประสงค์	
แหล่งต่าง ๆ		๓. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน	- เอกสารประกอบ	
- นักเรียนรู้จักหน้าที่ของ		๕. ครูและนักเรียนอภิปรายทบทวนความรู้เดิมจากกิจกรรมโดย	เนื้อหาบทเรียน	
ตนเองในการทำงานกลุ่ม		ถาม - ตอบ เกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน		
		บทพากย์เอราวัณ และ สนทนาเกี่ยวกับผู้ประพันธ์เรื่องรามเกียรติ์		
		ตอนต่าง ๆ		
		๖. นักเรียนและครูสรุปบทเรียนและแบบทดสอบร่วมกัน		

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ภาษาไทย ๕

รหัสวิชา ท ๓๓๑๐๑

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ภาคเรียนที่ ๒ / ๕๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ลี้ม

หน่วยย่อยที่ ๒

เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อที่ : ๓ อ่านออกเสียงร้อยแก้วร้อยกรองได้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ / จริยธรรมที่เน้น : มารยาทในการอ่านและการฟังการเขียน

๓๔ อธิบายลักษณะคำประพันธ์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	สื่อ / แหล่งการเรียนรู้	การวัด / ประเมินผล
๑.สามารถอ่านออกเสียง	๑. การอ่านออกเสียง	๑. นักเรียนเขียนตามคำบอกคำจากเรื่องรามเกียรติ์	๑. บัตรคำ	๑. สังเกตพฤติกรรมการ
ร้อยแก้วและร้อยกรอง	ร้อยแก้วและร้อยกรอง	ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม ดังนี้ โสมนัสสา ,เทเวศร์, กังสดาล	๒. กระเป๋าค้น	เขียนตามคำบอก และ
ได้คล้อง ไพเราะ ถูกต้อง	ได้คล้องไพเราะถูกต้อง	ประณต, ราชสีห์, วานร, สุคนธ์, มงกุฎ, ปีกมีย, อคิสร	๓. แผนภูมิลักษณะ	ความซื่อสัตย์ในการเขียน
ตามอักขรวิธี	ตามอักขรวิธี	นักเรียนตรวจแก้คำที่เขียนผิดให้ถูกต้องแล้วนำเสนอครูตรวจ	คำประพันธ์กลอน	๒ สังเกตการอ่าน- ความ
๒. บอกลักษณะคำ	๒.ลักษณะคำประพันธ์	๒. ครูอธิบายลักษณะคำประพันธ์ประเภทกลอนบทละคร	บทละคร	รับผิดชอบของนักเรียน
ประพันธ์ และสามารถ	และอ่านทำนองเสนาะ	และอ่านทำนองเสนาะให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่าน	๔. ใบความรู้	๓. ตรวจการโยงคำสัมผัส
อ่านทำนองเสนาะได้		ตามและร่วมกันบอกลักษณะบังคับการแต่งกลอน	๕. ใบงาน	ในบทร้อยกรองที่กำหนด
		บทละครและเปรียบเทียบกับแผนภูมิที่ครูนำมา		
		๓.ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่องลักษณะคำประพันธ์		
		ประเภทกลอนบทละครจากเรื่องทศกัณฐ์ลี้ม		
		๔. ครูสังเกตความรับผิดชอบในการทำงานและการมีสมาธิ		
		ของนักเรียนแล้วร่วมกันเฉลยด้วยการเปลี่ยนกันตรวจ		

ภาคผนวก ข

เอกสารประกอบการเรียนการสอนปกติ

เอกสารประกอบการเรียนการสอนปกติ

ผู้สอน มิสจิรัชญา ทิขัตติ

วิชา ภาษาไทย ๙

ปีการศึกษา ๒๕๕๙

ชื่อ ชั้น ม. ๓ / เลขที่

รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะของกลอนบทละครได้
๒. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้
๓. บอกลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องได้
๔. ถอดคำประพันธ์และอ่านเข้าใจได้
๕. วิเคราะห์ คติธรรม ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อที่ปรากฏในเรื่องได้

เรื่องย่อ

เนื้อเรื่องของพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ หลังจากเสร็จศึกไมยราพจนถึงทศกัณฐ์ลี้ม มีดังนี้

หลังจากที่หนุมานได้ฆ่าไมยราพแล้ว อัมพระรามกลับขึ้นมาจากเมืองบาดาลทั้งกำลังบรรทมหลับ จึงเริ่มเสียดวงตา ทศกัณฐ์ได้ขอให้กุมภกรรณผู้เป็นน้องชายร่วมสายโลหิตออกรบเพื่อทำลายกองทัพฝ่ายพระราม แม้กุมภกรรณจะกราบทูลทัดทานให้ทศกัณฐ์ระลึกถึงความถูกต้องชอบธรรม แต่ทศกัณฐ์ก็มีได้ฟัง กุมภกรรณจึงจำใจต้องออกรบ พระรามได้ใช้ให้พิเภกออกไปพูดจาห้ามปรามกุมภกรรณให้เลิกทัพกลับไป แล้วจะมอบกรุงลงกาให้ครอบครองเมื่อเสร็จศึก กุมภกรรณก็มีไถยนิยม และไม่เชื่อถ้อยเลย ถึงกับย้อนว่า “ลงกาเป็นสองเมือง หรือให้น้องแล้วจะรื้อให้พี่...” ทั้งนี้เพราะกุมภกรรณหาได้ตระหนักแม้แต่น้อยไม่ว่า แท้จริงนั้นพระรามคือพระนารายณ์อวตาร กุมภกรรณได้ออกรบอยู่หลายครั้งและได้ใช้กลศึกอย่างชาญฉลาด แต่ในที่สุดก็พ่ายแพ้แก่ฤทธิ์ของพระรามถึงแก่ความตายในสนามรบ ก่อนสิ้นใจกุมภกรรณเพิ่งจะเห็นประจักษ์แก่ตาตนว่า พระรามนั้นคือองค์พระนารายณ์อวตาร

ถัดจากศึกกุมภกรรณก็ถึงศึกอินทรชิตซึ่งเป็นลูกชายของทศกัณฐ์อันเกิดจากนางมณโฑมเหสี อินทรชิตเป็นยักษ์ที่มีศักดิ์านุภาพมาก เคยรบชนะพระอินทร์มาแล้วจึงได้นามว่า อินทรชิต อินทรชิตได้รับขับเคี่ยวกับฝ่ายพระราม และเคยชนะพระลักษมณ์ผู้เป็นอนุชาของพระรามหลายครั้ง แต่ในที่สุดก็พ่ายแพ้ ถูกศรของพระรามตาย

ทศกัณฐ์ตั้งแค้นมากเมื่อสูญเสียอินทรชิต จึงตัดสินใจออกรบเอง ลูกทศกัณฐ์ทั้งสิบ

ร่วมออกรบด้วยถือว่าเป็นศึกใหญ่ การรบดำเนินไปอย่างยืดเยื้อ มีบรรดาญาติวงศ์และสัมพันธมิตรของทศกัณฐ์เข้ามาร่วมรบอีกหลายราย อาทิ สหัสเดชะ มุลพาลา แสงอาทิตย์ สัตถุสัทธาสูร วิรุณจำบัง แต่ละตนล้วนมีฤทธิ์มาก ๆ ทั้งนี้ ในที่สุดพระรามได้อาศัยความหยิ่งรู้ของพิเภกเข้าช่วย ประกอบกับมีเหล่าขุนกระบี่และกองทัพที่เกรียงไกร จึงสามารถปราบยักษ์เหล่านี้ได้หมดสิ้น

ในระหว่างการทำศึก ครั้งหนึ่งทศกัณฐ์ได้เชิญท้าวมาลีวราชผู้เป็นพระอัยกา ซึ่งสถิตอยู่บนสวรรค์ให้มาช่วยว่าความ โดยหวังว่าจะได้เข้าข้างตน แต่ท้าวมาลีวราชมิได้หลงเชื่อคำเท็จของทศกัณฐ์ ได้ไต่สวนจากปากคำของนางสีดาและเทวดาทั้งหลาย แล้วทรงชี้ขาดว่าทศกัณฐ์เป็นผู้ผิด ให้คืนนางสีดาแก่พระรามเสีย แต่ทศกัณฐ์หาได้เชื่อฟังไม่

เมื่อสูญเสียญาติวงศ์และมิตรสหาย ทศกัณฐ์ก็ออกรบด้วยขัตติยมานะ บาดเจ็บสาหัส ถึงกรขาดและกายทะลุ แต่เพราะทศกัณฐ์นั้นถอดดวงใจฝากพระฤาษีโคบุตรไว้ พระรามจึงไม่อาจฆ่าทศกัณฐ์ได้ พระรามทรงทราบเรื่องนี้จากพิเภกเช่นเคย แล้วในที่สุดหนุมานก็ได้อาสาไปจัดการหลอกเอากลองดวงใจมาได้ เมื่อได้กลองดวงใจแล้ว ก็ให้พระฤาษีพาเข้าไปอาสาช่วยทศกัณฐ์รบพระราม ทศกัณฐ์หลงกลหลงรักหนุมานเสมอบุตร มอบให้หนุมานออกรบกับพระราม ในการรบครั้งแรกหนุมานทำให้ฝ่ายยักษ์ตายใจ ทำให้เป็นเข้ารบอย่างสุดกำลัง เข้าตีกองทัพพระลักษมณ์แตกกระเจิง แต่ในการรบครั้งหลังทศกัณฐ์ยกตามออกมารบด้วย และครั้งนี้ คือ อวสานของทศกัณฐ์ ดังที่นักเรียนจะได้อ่านต่อไป

รามเกียรติ์ตอนทศกัณฐ์ล้มที่ได้นำมาให้เรียนนี้ตัดตอนมาจากรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๑ ในรามเกียรติ์ฉบับอื่นๆ เช่น ฉบับรัชกาลที่ ๒ ไม่มีตอนนี้ ลักษณะเด่นเป็นพิเศษของตอนทศกัณฐ์ล้มก็คือ เป็นตอนที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของทศกัณฐ์อันเป็นที่น่าประทับใจ ในการออกรบครั้งนี้ ทศกัณฐ์รู้ตัวดีว่าเป็นวันสุดท้ายของชีวิต จึงต้องการแสดงเกียรติยศของตนให้ปรากฏไว้ได้อ่านต่อไป ได้เนรมิตตนให้กลายเป็นท้าวตรีเนตร อันมีรูปโฉมงดงาม ดังคำประพันธ์ที่ว่า

บัดเดี๋ยวก็กลับกลายเพศ	เป็นท้าวตรีเนตรเรืองศรี
ทรงโฉมประโลมโลกีย์	ใครเห็นเป็นที่จำเริญนัก
ผิวผ่องฟุ้งพิศมุดผาด	งามวิลาสล้ำเลิศในไตรจักร
กรายกรอ่อนแอ้นพริ้มพัคตร์	พระยายักษ์มาสรลงชลธาร

จากคำพูดของทศกัณฐ์ที่สั่งเสียกับพิเภกผู้เป็นน้องชายร่วมสายโลหิตก่อนที่จะถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต แสดงให้เห็นประจักษ์ชัดว่า ทศกัณฐ์เป็นผู้ที่เข้าถึงความรู้และคุณธรรมขั้นสูง เมื่อใกล้จะถึงอวสานแห่งชีวิต มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ รู้จักความรับผิดชอบชั่วดี มีความสำนึกในความผิดที่ตนได้กระทำตลอดมาเกือบทั้งชีวิต

ขอให้นักเรียนอ่านเรื่องรามเกียรติ์ตอนนี้ด้วยความพินิจพิจารณา ใช้ความคิดนึกและสติปัญญาของนักเรียนเองจนเข้าถึงความงาม ความไพเราะของวรรณคดีมรดกที่สำคัญยิ่งของไทยเล่มนี้

รามเกียรติ์

ตอน ทศกัณฐ์ล้ม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ข้า เมื่อนั้น	พระตรีภพลงโลกเรื่องศรี
ไสยาสน์เหนืออาสน์รูจี	ยังที่สุวรรณพลับพลา
ตริกไปในการณยุทธ์	พระทรงครุฑแสนโสมนัสสา
ด้วยได้ดวงใจสุรา	ทศพักตร์นั้นมาไว้กับกร
พอล่วงปัจฉิมราตรี	ภานุมาตสังสีประภัสสร
ดาวเดือนเลื่อนลับอำพร	สกุณabinร่อนหากัน
เสนาะเสียงจักจั่นเจื้อยแจ้ว	การเวกไก่อั่วประกาศัน
เหมือนจะแก่งถวายชัยพระทรงธรรม์	สำเนียงสนั่นจับใจ ฯ

ฯ ๘ คำ ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ก็เสด็จโสรจทรงเครื่อง	อร่ามเรื่องตั้งดวงไข
จับพระแสงพรหมศาสตร์ฤทธิไกร	ภูวนายอกสุวรรณพลับพลา ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ เสมอ

พร้อมอัษฎาทศมงกุฎ	ทหารฤทธิ์รุกรช้ายขวา
ทั้งชมพูนีลขนิษฐา	เฝ้าบาทดาดดาประนมกร
จึงมีบัญชาประกาศิต	สั่งลูกพระอาทิตย์ชาญสมร
จงเตรียมโยธาวานร	เราจะไปราญรอนทศกัณฐ์ ฯ

ฯ ๘ คำ ฯ

บัดนั้น	พระยาสุครีพตัวขยัน
รับสั่งพระองค์ทรงสุบรรณ	ถวายบังคมคัลแล้วออกมา ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ ประถม

.....

.....

.....

ยานี้ จัดเป็นสุพรรณพยุหบาตร	นิลราชเป็นเศียรปักษา
เกยรมาถูเป็นสองตา	ปิงคลาเป็นปากสกุณี
อันขุนกระบิรินทร์นิลขัน	เป็นคอสุพรรณปักษ์
ปีกขวานิลนันทมนตรี	ปีกซ้ายกระบิทวีพัท
วานรสุเรนสุรการ	เป็นสองเท้าทะบานยืนหยัด
พระทรงครุฑเป็นตัวครุฑรัตน์	หางค้อมหัววิกิน
เดียวเพชรจิ้งเกียกระบิพล	รายเป็นเล็บขนสลักัน
สุครีพหนุมานพิเภกนั้น	เคียงรถสุวรรณพระสีกร ๗

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เมื่อนั้น	องค์พระจักรกฤษณ์อดีต
กับพระอนุชาฤทธิรอน	บทจรไปสงระชลธาร ๗

๗ ๒ คำ ๗ เสมอ

โขน ไชท่อน้ำทิพย์โอนดาต	สุคฤ์ธารกุสุมาศหอมหวาน
ต่างทรงสนับเพลาอลงการ	เชิงนอนแก้วก้านกระหนกกลาย
พระเชษฐาผ้าทิพย์เครือหงส์	พระลักษมณ์ทรงภูษิตเทเวศร์ถวาย
ชายแครงชายไหวพรรณราย	ฉลององค์ลอยลายฉลุดวง
ตาบทิสะอั้งแก้วกุดัน	สังวาลวรรณมรกตรุ่งร่วง
ทับทิมทิพย์ประดับทับทรวง	พาหุรัดโชติช่วงทองกร
ร้ามรงค์อมรินทร์พลอยเพชร	มงกุฎเก็จเนาวรัตน์ประภัสสร
ห้อยสุวรรณกฤษณกรเจียจร	สง่างามอรชรทั้งสององค์
ต่างทรงศรีสิทธิ์พระแสงขรรค์	ตามกันลีลาศดำเนินหงส์
พร้อมหมู่พานรินทร์สุริย์วงศ์	เสด็จมาทรงรถอลงกรณ์ ๗

๗ ๑๐ คำ ๗ บทสกุณี

.....

.....

.....

.....

.....

บัดนั้น
รับสั่งพระองค์ทรงภพไตร

มโหธรเสนาผู้ใหญ่
ก็ขับพลไกรเข้ารำวี ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ

บัดนั้น
มิได้เป็นใจจะต่อตี
ครั้นนายขับต้อนก็จำไป
ลามารก็วิ่งชอกซอน
ลามหมู่แก่งทำฤทธิรุทร
วิ่งผลุนต้งจะหมุนเข้าโรมรัน
บ้างนิมิตรเป็นนกวิหคหงส์
บ้างทำสีหนาทอยู่แต่ไกล
แตกกระจัดพลัดพรายทุกแห่งหน
วิ่งพล่านไปทั่วทุกทิศ

ฝ่ายหมู่สุรศักดิ์ยักษ์
ด้วยกลับฤทธิวานร
บ้างหนีเข้าไพรเรนซ่อน
เข้านอนในโครงช้างที่ตายนั้น
กวัดแก่งอาวุธตัวสั้น
ขบฟันให้แล้วก็นหนีไป
บินลี้หนีตรงเข้าดงใหญ่
ครั้นใกล้กระปี่ก็หนีฤทธิ
ไพรพลไม่คุมกันติด
ตั้งชีวิตจะออกจากกาย ฯ

ฯ ๑๐ คำ ฯ เชิด

.....
.....
.....
.....
.....
.....

บัดนั้น
เห็นยักษ์แตกหนีขุนนาย
บรรดาวานรทวยหาญ
ต่างคนต่างออกรำวี

ฝ่ายพลวานรทั้งหลาย
ไพร่นายไม่เป็นสมประดี
ให้ส้าทับสะท้านสะเทือนมี
ไล่พิฆาตฟาดตีกุมภัณฑ์ ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ เชิด

ห้วยขาดดินขาดตัวขาด
กายกองย่อยยับทับกัน

เกลื่อนกลาดสิ้นอาสัณ
ตั้งสาวันต้อมลประลัยกาล ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ

.....
.....
.....
.....
.....

เมื่อนั้น	ท้าวยี่สิบกรใจหาญ
เห็นวานรเข้าไล่รอนราญ	พลมารตายแตกทั้งทัพชัย
เหลือแต่โลทนต์สารถี	ด้วยขั้บรมณไม่หนีได้
ยังอยู่สองคนก็จวนใจ	ให้ขั้บรมณเข้าไล่วานร ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

หวดซ้ายป่ายขวาอุตุลุด	ด้วยกำลังฤทธิ์รุทรชาญสมร
ผู้เดียวไม่ละลดกร	ราญรอนหักโหมโจมตี ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัดนั้น	ฝ่ายหมู่โยธากระปี่ศรี
แตกย่นไม่ทนฤทธิ์	จนที่หน้ารถพระจักรา ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ

เมื่อนั้น	ท้าวทศพัคตร์ยักษา
มุ่งหมายพระลักษมณ์พระราม	อสุราจับศรแผลงไป ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

สำแดงนิมิตผดประหลาด	จะมีเสียงสีหนาทก็หาไม่
กลับเป็นข้าวตอกดอกไม้	ตกในหน้ารถพระภูมี
พระยายักษ์ครั้งเห็นวิปริต	ตะลึงคิดสยองเกศี
โลมาชูชันทั้งอินทรีย์	ยิ่งทวีทุกข์ทเวษเป็นพันนักร ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เมื่อนั้น	พระสุริยวงศ์องค์นารายณ์ทรงจักร
แลเห็นทศเศียรขุนยักษ์	ผิวพัศตร์ลักขณาวิลาวัณย์
งามรูปงามโฉมงามทรง	ยิ่งองค์เจ้าตริยตริงศ์สวรรค์
รศมีสีเลื่อมพรายพรรณ	ตั้งพระจันทร์หมดเมฆไม่ราศี
อันสถิตในทิพย์วิมานมาศ	ลีลาศตามจักรราศี
พระองค์ผู้ทรงฤทธิ์	พิศรูปอสุรีไม่วางตา
แต่ชักพรหมาสตร์ศรัย	พาดสายขึ้นไว้แล้วเงื่อง่า
ให้พิศวงววยงวิญญาน	ฝ่ายฟ้าไม่แผลงไปราญรอน ฯ

ฯ ๘ คำ ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เมื่อนั้น	พระลักษมณ์สุริยวงศ์ทรงศร
กับสืบแปดมงกุฎวานร	พวกพลนิกรโยธี
เห็นรูปทศเศียรกุมภัณฑ์	งามล้ำเทวัญทศราศี
ผิวพรรณผุดผ่องทั้งอินทรี	หมู่กระบี่หลงไหลไปทุกตน
บ้างชมว่างามประหลาดตา	แต่เราเห็นมาทุกแห่งหน
รูปใครในพื้นสุธาดล	จะงามพันรูปนี้ไม่มีเลย
หรือองค์บรมพรหมเมศ	พระอิศวรแปลงเพศนอกเอ๋ย
เป็นที่สามโลกชมเชย	ไม่เคยพบเห็นแต่ก่อนมา
หรือจะเป็นพระจันทร์พระอาทิตย์	หากแก้งนิมิตรกระมังหนา
ต่างตนพินิจพิศวง	ที่ในรูปทรงยักษ์
มิได้ระวังอินทรี	กระบี่ววยงหลงไป ฯ

ฯ ๑๒ คำ ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัดนั้น	หนุมานผู้มีอิทธิพล
เห็นองค์พระตรีภูวไนย	หลงไปด้วยรูปทศกัณฐ์
แต่ชักแสงศรขึ้นพาดสาย	นำวังหวงมุ่งหมายแล้วไม่ลั่น
ให้แค้นใจตั้งใครมาพาดฟัน	บังคมคลแล้วทูลกิจจา
เหตุไฉนพระองค์ทรงฤทธิ์	มาหลงพิศดูรูปยักษ์
ผิดกับที่ทรงพระจินดา	หมายมาจะล้างไฟรี
อันคำบุราณกล่าวไว้	อย่าให้หลงกลทั้งสี่
คือรูปสวาจาพาที	ดูริยางค์ดนตรีนี้ห้ามนัก
พระองค์ก็ทรงปรีชาชาญ	อันโอฬารเลิศล้ำไตรจักร
หรือมางหลงด้วยรูปยักษ์	แต่ตั้งพักตร์พิศเพ่งไม่วางตา
อันตัวข้าบาทนี้เห็นผิด	จะเหมือนครั้งอินทรชิตยักษา
พากันหลงรูปมารยา	จนเสียกลอสुरาสาธารถ
พระองค์จงแผลงพรหมาสตร์	ไปพิฆาตให้ม้วยสังขาร
ก็จะเสร็จเสี้ยนศิกที่ปราบมาร	ผ่านฟ้าจึงได้ปราณี ฯ

ฯ ๑๔ คำ ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เมื่อนั้น	พระกฤษณ์รักรักร้างศรี
ฟังลูกพระพายพาที	ภูมิกี้ได้สติมา
จึงว่าดูก่อนหนุมาน	ทำนว่านี่ชอบหนักหนา
แต่เราสังหารอสุรา	ตายเต็มพสุธาข่ายกอง
ถึงรูปงามทั้งสามชาติ	ก็ไม่เปรียบรูปนี้เสมอสอง
งามจริงยิ่งกว่ารูปทอง	นวลละอองผ่องแผ้วอำไพ
แต่เราขายเห็นยังเช่นนี้	ถ้าสตรีจะเห็นเป็นไฉน
น่าแสนพิศวาสจะขาดใจ	หลงไปด้วยรูปกุ่มกัณฑ์
ตรัสแล้วพระตรีภูวนาถ	นำวศรพรหมาสตรี้รังสรรค์
อันมีฤทธิ์ไกรดิงไฟกลปี	ทรงธรรม์เพลงไปด้วยศักดา ฯ

ฯ ๑๐ คำ ฯ เฆ็ด

.....

.....

.....

.....

เปรี้ยงเปรี้ยงดังเสียงฟ้าร้อง	กีก้องทั่วทิศทิศา
ต้องอกทศกัณฐ์อสุรา	ตกจากรถอลงกรณ์
อันนางข้างซึ่งปักอยู่นั้น	หักสะบั้นกระเด็นเป็นสองท่อน
กลับเป็นทศพัคตร์ยี่สิบกร	ล้มนอนอยู่กับสุธาราร ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

.....

.....

.....

เมื่อนั้น	ทศเคียรสุริย์วงศ์ใจหาญ
ต้องศรเจ็บเพียงจะวายปราณ	ขุนมารเหลือบเห็นน้องชาย
ความแค้นเป็นแสนสุดนัก	คิดถึงรักก็ใจหาย
ค่อยผ่อนจิตระงับลำดับกาย	แล้วบรรยายรู้ว่าพาที ฯ

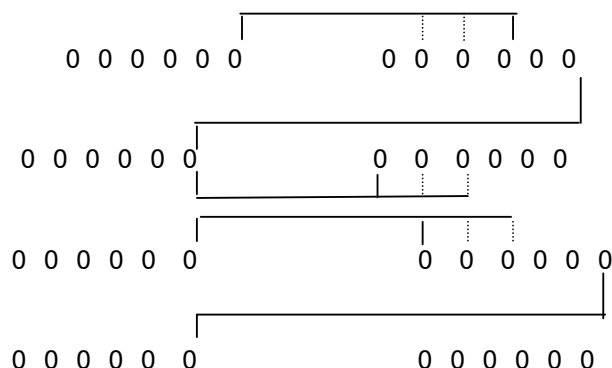
ฯ ๔ คำ ฯ

.....

.....

.....

กลอนบทละคร

กลอนบทละคร ๑ บท มี ๔ วรรค ๑ วรรคนิยมมี ๖-๗ คำ เพื่อสะดวกในการทำกริยา
ท่าทางประกอบ และสะดวกในการร้องกลอน บทละครมีสัมผัสเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

กลอนบทละครขึ้นต้นด้วย เมื่อนั้น บัดนั้น

เมื่อนั้น ใช้ขึ้นต้นเมื่อกล่าวถึงตัวละครสำคัญ

บัดนั้น ใช้ขึ้นต้นเมื่อกล่าวถึงละครทั่วไป

ตอนท้ายของการพรรณนาความจะบอกจำนวนคำกลอนไว้ นอกจากนั้นจะบอกชื่อเพลงที่
ใช้บรรเลงประกอบ

ละครใน

ละครใน เชื่อกันว่า มีที่มาจากคำว่า “ละครนางใน” ต่อมาคงเรียกกันสั้นๆ ว่า “ละครใน”
เป็นละครที่เดิมใช้แสดงเฉพาะในราชสำนัก ใช้ผู้หญิงแสดง มีความงดงามทั้งศิลปะการรำ การร้องให้
ไพเราะ ดำเนินเรื่องอย่างมีพิธีรีตอง พิถีพิถันในการแต่งกาย เรื่องที่ใช้แสดงละครใน คือ อิเหนา
อุณรุท และรามเกียรติ์

เพลงหน้าพาทย์

เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบอากัปกิริยาของตัวโขนละคร เรียกว่า เพลงหน้าพาทย์ เพลง
หน้าพาทย์ที่ปรากฏในตอนการศึกษาี้ ได้แก่

๑. เชิด เป็นเพลงที่ใช้เกี่ยวกับการเดินทาง การไปมา นอกจากนี้ยังใช้บรรเลง
ประกอบการรับการต่อสู้

๒. เสมอ เป็นเพลงที่ใช้ประกอบกริยาไปมาในระยะใกล้ๆ

๓. ประถม เป็นเพลงที่ใช้เกี่ยวกับการจัดทัพ ยกทัพ

๔. บาทสฤณี เป็นเพลงที่ใช้ประกอบกริยาของผู้สูงศักดิ์

๕. กราวนอก เป็นเพลงที่ใช้ประกอบการเดินทัพของเทวดา มนุษย์

นอกจากนี้ยังมีเพลงหน้าพาทย์อื่นๆ ได้แก่

- โอด เป็นเพลงที่ใช้ประกอบกริยาร้องไห้
- กราวโน เป็นเพลงที่ใช้ประกอบการเดินทัพของยักษ์หรืออสูร
- เหาะ เป็นเพลงที่ใช้ประกอบกริยาเหาะไปในอากาศ

ภาคผนวก ค

- แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ล้ม
- แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ณ หาดทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง

ปีการศึกษา ๒๕๔๙

୮ ୯ ୧୦ ୧୧ ୧୨ ୧୩ ୧୪ ୧୫ ୧୬ ୧୭ ୧୮ ୧୯ ୨୦ ୨୧ ୨୨ ୨୩ ୨୪ ୨୫ ୨୬ ୨୭ ୨୮ ୨୯ ୩୦ ୩୧ ୩୨ ୩୩ ୩୪ ୩୫ ୩୬ ୩୭ ୩୮ ୩୯ ୪୦ ୪୧ ୪୨ ୪୩ ୪୪ ୪୫ ୪୬ ୪୭ ୪୮ ୪୯ ୫୦ ୫୧ ୫୨ ୫୩ ୫୪ ୫୫ ୫୬ ୫୭ ୫୮ ୫୯ ୬୦ ୬୧ ୬୨ ୬୩ ୬୪ ୬୫ ୬୬ ୬୭ ୬୮ ୬୯ ୭୦ ୭୧ ୭୨ ୭୩ ୭୪ ୭୫ ୭୬ ୭୭ ୭୮ ୭୯ ୮୦ ୮୧ ୮୨ ୮୩ ୮୪ ୮୫ ୮୬ ୮୭ ୮୮ ୮୯ ୯୦ ୯୧ ୯୨ ୯୩ ୯୪ ୯୫ ୯୬ ୯୭ ୯୮ ୯୯ ୧୦୦

๑. ข้อใดสัมพันธ์กับผู้แต่งเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม
ก. แต่งเรื่องรามเกียรติ์ตอนนางลอย เพื่อเล่นโขน
ข. เป็นผู้ริเริ่มในการแต่งรามเกียรติ์เพื่อใช้เป็นบทละครรำ
ค. เป็นปฐมกษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
ง. แต่งเรื่องรามเกียรติ์ ตอน บทพากย์เอราวัณ
๒. ข้อใดกล่าวถึงเรื่องรามเกียรติ์ได้ถูกต้อง
ก. เริ่มเข้ามาในประเทศไทยเมื่อสมันรัตนโกสินทร์
ข. เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม ตัดตอนมาจากบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑
ค. เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม ฉบับรัชกาลที่ ๒ ไพเราะที่สุด
ง. เรื่องรามเกียรติ์ฉบับที่สมบูรณ์ที่สุด คือ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ
๓. เรื่องรามเกียรติ์มีต้นกำเนิดมาจากประเทศใด
ก. อินเดีย
ข. อินเตีย
ค. ศรีลังกา
ง. เนปาล
๔. ข้อใดเป็นคำกล่าวสนับสนุนที่มาเรื่องรามเกียรติ์ด้านความเชื่อเรื่องศาสนา
ก. เพราะเรื่องรามเกียรติ์มีที่มาจากพุทธประวัติ
ข. เพราะเรื่องรามเกียรติ์มีเค้าโครงเรื่องมาจากเรื่องรามายณะ
ค. เพราะตัวละครนับถือและเกรงกลัวพระศิวะ
ง. เพราะพระรามคือปางหนึ่งของการอวตารของพระนารายณ์
๕. บัดนั้น หนุมาณผู้มีอิศมาสัย
เห็นองค์พระตรีภูวไนย หลงไหลไปด้วยรูปทศกัณฐ์”
บทประพันธ์ข้างต้นเป็นลักษณะของคำประพันธ์ชนิดใด
ก. กลอนสุภาพ ข. โคลงสี่สุภาพ
ค. อินทริวิเชียรฉันท์ ๑๑ ง. กลอนบทละคร

๖. บทประพันธ์ในข้อใดมีลักษณะบังคับตรงกับคำประพันธ์ในเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้ม

ก. จะกล่าวถึงพลายงามทราชมงคล	พึงสมภารอยู่ในห้องนั่งร้องไห้
พวกศิษย์เณรเถรชัฏช่วยฝนไพล	มาลูบไล่แผลที่มันตรีน
ข. รับกฐินภิญโญโมทนา	ชูลีลาลงเรือเหลื่ออาลัย
ออกจากวัดทัศนาคูอาวาส	เมื่อตรุษสารทพระวสาได้อาศัย
ค. ผลเตื่อเมื่อสุกไซ้	มีพรรณ
ภายนอกดูแดงฉนั้น	ชาดบาย
ภายในย้อมมีแมลงวัน	หนอนบ่อน
ดุดังคนใจร้าย	นอกนั้นดูงาม
ง. บุษเอยบุษบกแก้ว	แสงพรายลายแพรวอลงกต
บัลลังก์ตั้งลอยชั้นลด	เครื่องขดทาบเคียงเรียงราย

๗. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะข้อบังคับของบทประพันธ์เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ลี้มได้ถูกต้อง

- ก. บังคับเอก ๗ โท ๔
- ข. บังคับครุ ลหุ
- ค. บาทหนึ่งมี ๓ วรรค วรรคที่ ๑ กับ วรรคที่ ๓ มี ๖ คำ
- ง. คำสุดท้ายของวรรคสดับสัมผัสกับคำที่สามหรือสี่หรือห้าของวรรครับ

๘. ผู้ที่เป็นต้นกำเนิดในการแต่งเรื่องรามเกียรติ์ คือ ใคร

ก. พระเจ้ากรุงธนบุรี	ข. ฤาษีโคบุตร
ค. ฤาษีโคตม	ง. ฤาษีวาลมิกิ

๙. บทประพันธ์ในข้อใดที่มีสัมผัสในมากที่สุด

- ก. แดกกระจาดพลัดพรายทุกแห่งหน
- ข. วังผลนตังจะหมุ่นเข้าโรมรัน
- ค. วังพล่านไปทั่วทุกทิศ
- ง. แอกลงอนอ่อนงามสลวยลอย

๑๐. “งามรูปงามโฉมงามทรง” บทประพันธ์ดังกล่าวมีลักษณะเด่นในด้านใด

ก. คำคำ	ข. เล่นคำ
ค. เล่นเสียง	ง. เล่นสัมผัส

๑๑. “ปากสองว่าเจ้าผู้เป็นน้อง ร่วมท้องสืบสายโลหิต” จากบทประพันธ์กล่าวกล่าวหมายถึงใครกับใคร

ก. ทศกัณฐ์ – พิเภก	ข. สุครีพ – พาลี
ค. พระราม – พระลักษมณ์	ง. หนุมาน – มัจฉานุ

๑๒. บทประพันธ์ในข้อใดกล่าวถึงตัวละครที่มีลักษณะสีกายต่างไปจากพวก

- ก. อันตัวข้าบาทนี้เห็นผิด จะเหมือนครั้งอินทรีชิตยักษา
- ข. จงเตรียมโยธาวานร เราจะไปราญรอนทศกัณฐ์
- ค. เหมือนจะแก้งถวายชัยพระทรงธรรม สำเนียงสนั่นจับใจ
- ง. งามรูปงามโฉมงามทรง ยิงองค์เจ้าตริยตรึงสวรรค

๑๓. ตัวละครในข้อใดไม่ได้อยู่ในกลุ่ม อัมฆาตสมงกุฏ

- ก. ชมพูพาน ข. ทวิพัท
- ค. มหัทธกัน ง. นิลขัน

๑๔. “ค่อยผ่อนจิตระงับลำดับกาย แล้วบรรยายร่ำว่าพาที”

จากบทประพันธ์กล่าวถึงตัวละครตัวใด

- ก. หนุมาน ข. ทศกัณฐ์
- ค. พระราม ง. พระลักษมณ์

๑๕. ข้อใดมิใช่ตัวละครที่อยู่ฝ่ายเดียวกัน

- ก. พระองค์ผู้ทรงฤทธิ์ พิศรูปอสูรีไม่วางตา
- ข. แต่เราขายเห็นยังเช่นนี้ ถ้าสตรีจะเห็นเป็นไฉน
- ค. ผู้เดียวไม่ลดละกร ราญรอนหักโหมโจมตี
- ง. รับสั่งพระองค์ทรงสุบรรณ ถวายบังคมคัลแล้วออกมา

๑๖. บทประพันธ์ในข้อใดสนับสนุนคำกลอนที่ว่า “พระทรงครุฑแสนโสมนัสสา”

- ก. ด้วยได้ดวงใจสุรา ทศพัทธรนั้นมาไว้กับกร
- ข. เหมือนจะแก้งถวายชัยพระทรงธรรม สำเนียงสนั่นจับใจ
- ค. จับพระแสงพรหมศาสตร์ฤทธิ์ไกร ภูวไนยออกสุบรรณพลับพลา
- ง. จึงมีบัญชาประกาศิต สังกูพระอาทิตย์ชาญสมร

๑๗. “จัดเป็นสุบรรณพยุหบาตร” จากบทประพันธ์กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. กล่าวถึงการจัดทัพของฝ่ายพระราม ข. กล่าวถึงการจัดทัพของฝ่ายทศกัณฐ์
- ค. กล่าวถึงยานพาหนะของพระราม ง. กล่าวถึงยานพาหนะของทศกัณฐ์

๑๘. บทประพันธ์ในข้อใดมิได้กล่าวถึงพระราม

- ก. ดรีกไปในการรณยุทธ์ พระทรงครุฑแสนโสมนัสสา
- ข. จับพระแสงพรหมศาสตร์ฤทธิ์ไกร ภูวไนยออกสุบรรณพลับพลา
- ค. รับสั่งพระองค์ทรงสุบรรณ ถวายบังคมคัลแล้วออกมา
- ง. บัดเดี๋ยวก็กลับกลายเพศ เป็นท้าวตรีเนตรเรืองศรี

๑๙. “รูปใครในพื้นสุชาติล จะงามพันรูปนี้ไม่มีเลย” บทประพันธ์ข้างต้นนี้กล่าวถึงใคร

- ก. พระอินทร์ ข. อินทรีชิต
- ค. ทศกัณฐ์ ง. พระราม

๒๘. “ให้แค้นดังไครมาฟาดฟัน บังคมคัลแล้วทูลกิจจา
เหตุไฉนพระองค์ทรงฤทธิ์ มาหลงพิศดูรูปยักษ”

บทประพันธ์ดังกล่าวตรงกับรสนทางวรรณคดีในข้อใด

- ก. เสาวราจณี ข. นารีปราโมทย์
ค. พิโรธวาทัง ง. สลึงคพิไสย

๒๙. “ปากหนึ่งว่าไอ้พิเภกเอ๋ย ไฉนเลยมาแก้งฆ่าพี่
ตัวเราก็จะม้วยชีวี ในเวลานี้ด้วยศรพิษ”

บทประพันธ์ข้างต้นตรงกับวรรณศิลป์ข้อใด

- ก. เสาวราจณี ข. นารีปราโมทย์
ค. พิโรธวาทัง ง. สลึงคพิไสย

๓๐. ข้อใดคือสารกโหวหาร

- ก. ปากห้าจงดำรงทศพิธ อย่าทำทุจริตให้เหมือนผี
ข. ปากหกกว่าเจ้าจงอดโทษ ซึ่งกริ้วโกรธดำวามาแต่ก่อน
ค. ปากเก้าว่าพี่จะลาตาย น้องชายเมตตาช่วยปลงศพ
ง. ลิบปากสิ้นฝากสิ้นสั่ง สิ้นกำลังสิ้นคิดยักษ

๓๑. ข้อใดคือสัพพจน์โหวหาร

- ก. เบี่ยงเบี่ยงดั่งเสียงฟาร้อง กึกก้องทั่วทศทิศา
ข. สำแดงนิมิตผิตประหลาด จะมีเสียงสีหนาทก็หาไม่
ค. เห็นยักษ์แตกหนี่วุ่นวาย ไพร่นายไม่เป็นสมประดี
ง. แผ่นโจรโฉนจรด้วยฤทธิ์ ขุนรถขับรี่ดั่งลมกาล

๓๒. บทประพันธ์ในข้อใดไม่ใช้การเปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

- ก. ให้หวาดหวั่นครั้นคร้ามฤทัยนัก ตั้งพยัคฆ์เห็นพระยาราชสีห์
ข. เหมือนจะแก้งถว้ายชัยพระทรงธรรม สำเนียงสนั่นจับใจ
ค. พากันหลงรูปมารยา จนเสียกลอสราสาราณ
ง. ถึงรูปงามทั้งสามชาติรี ก็ไม่มีเปรียบรูปนี้เสมอสอง

๓๓. “ทับทิมทิพย์ประดับทับทรวง พาหุรัดโชติช่วงทองกร” จากบทประพันธ์ข้างต้นมี
เครื่องแต่งกายกี่ชิ้น

- ก. ๒ ชิ้น ข. ๓ ชิ้น
ค. ๔ ชิ้น ง. ๕ ชิ้น

๓๔. คำที่ขีดเส้นใต้ในข้อใดหมายถึงกางเกง

- ก. ต่างทรงสนับเพลาอลงการ ข. พระเชษฐาผ้าทิพย์เครื่องหงส์
ค. พระทรงภูษิตเทเวศร์ถวาย ง. ตาบทิศสะอึงแกวักุดัน

๖. บทประพันธ์ในข้อใดมีสัมผัสอักษรในวรรคมากที่สุด

- ก. รี่ว ๆ ะรี่วเรื้อย ะยะเยื้อยจะฉิวแสน
เย็นกายสบายแดน มนะด้วยระรวยลม
- ข. ครื่น ๆ คะครื่นครั้น ชละลั่นสนั่นดัง
โดยทางทะเลพัง สรครื่นคะเครงโครม
- ค. ลีว ๆ ละลอกปราด ปะทะหาดและสาตโซม
ชัตทอยทยอยโหม ทะลุฝั่งกระทั่งถึง
- ง. นั้น ๆ แน่บอกบ่ง โปะประมงประมาณมี
ตื่นตาณอาชี- ะเพราะปลาแหละอาจิด

๗. บทประพันธ์ในข้อใดไม่มีสัมผัสภายในวรรค

- ก. สายันห์ตะวันยาม ขณะข้ามทิศัมพร
ข. แท้ธรรมชาติงามพิศยามจะย่ำฟ้าง
ค. เข้าภาคณภาดอน ทิศตกก็รำไร
ง. ของไทยนะของไทย และก็ไทยนะไทยเป็น

๘. บทประพันธ์ในข้อใดมีการเน้นคำ

- ก. ของไทยนะของไทย และก็ไทยนะไทยเป็น
เจ้าของและบำเพ็ญ จะพิทักษ์จะรักษา
- ข. นั้น ๆ แน่บอกบ่ง โปะประมงประมาณมี
ตื่นตาณอาชี- ะเพราะปลาแหละอาจิด
- ค. โนน ๆ แะยาวกว้าง ณ ระหว่างทะเลวน
น้ำเขียวและเขียวกล กะจะดำแสดงสี
- ง. ครื่น ๆ คะครื่นครั้น ชละลั่นสนั่นดัง
โดยทางทะเลพัง สรครื่นคะเครงโครม

๙. ข้อใดมีสัมผัสสระในวรรคมากที่สุด

- ก. รอน ๆ และอ่อนแสง นกะแดงสีแปลงไป
เป็นครามอร่ามใส สุกะสดพิสุทธิ์สี
- ข. ริก ๆ กระดิกทุก ทุมะรุกข์ระเริงรมย์
ใบก้านตระการชม พิศะช่อชลดครัน
- ค. ลีว ๆ ละลอกปราด ปะทะหาดและสาตโซม
ชัตทอยทยอยโหม ทะลุฝั่งกระทั่งถึง
- ง. เห็นภาพทะเลแผ่น ดุจะแผ่นอุทกอัน
ปราศฝั่งบไฝฝน บ่พิจารณาไกล

๑๙. บทประพันธ์ในข้อใดไม่ได้กล่าวเน้นถึงธรรมชาติยามเย็นโดยเฉพาะ

ก. รอน ๆ และอ่อนแสง	นภาแดงสีแปลงไป
เป็นครามอร่ามใส	สุกะสดพิสุทธิ์สี
ข. ริว ๆ ระริวเรื่อย	ระยະเจื้อยจะฉิวแสน
เย็นกายสบายแดน	মনেด้วยระรวยลม
ค. ไร ๆ ไสวร้อน	จระว่อนวิหคพรรณ
เหนือพฤษะไพร์ผัน	มุขะเพื่อจะเมื่อรัง
ง. แท้ธรรมชาติงาม	พิศยามจะย่ำฟ้าง
เพ่งภาพผิคำนี้	ละก็นำนิยมตาม

๒๐. ข้อใดสะท้อนให้เห็นธรรมชาติต่างจากข้ออื่น

ก. เรือ ๆ ณ เมื่อรัต-	ติจะผลัดก็พลันมี
มีดงามมีซ้าที่	ศศิธรจะจรแทน
ข. ไร ๆ ไสวร้อน	จระว่อนวิหคพรรณ
เหนือพฤษะไพร์ผัน	มุขะเพื่อจะเมื่อรัง
ค. รอน ๆ และอ่อนแสง	นภาแดงสีแปลงไป
เป็นครามอร่ามใส	สุกะสดพิสุทธิ์สี
ง. ครืน ๆ คะครืนครั้น	ชลลั่นสนั่นดัง
โดยทางทะเลฟ้าง	สรครืนคะเแรงโครม

๒๑. “..... ทูมะรุกข์ระเริงรมย์

ใบก้านตระการชม พิศะช่อชะลอครัน” ควรเติมบทประพันธ์ในข้อใดลงไปในวรรคแรก

ก. ริก ๆ กระดิกทุกซ	ข. ในถิ่นอุทกนั้น
ค. ว่าอำไพทแผ่น	ง. นั้น ๆ เนบ่งบอก

๒๒. ข้อใดจับคู่ไม่ถูกต้อง

ก. รุกข์ – นภา	ข. ทิฆัมพร – ตะวัน
ค. รัตติ – ศศิธร	ง. ทิศตก – นภาแดง

๒๓. “ทั้งใหญ่และกว้างยล เฉพาะเนตรถนัดเห็น” บทประพันธ์นี้กล่าวถึงสิ่งใด

ก. ท้องทะเล	ข. ผืนฟ้า
ค. อาณาเขตชายทะเล	ง. อาณาเขตประเทศไทย

๒๔. “สายันห์ตะวันยาม ชณะข้ามทิฆัมพร

เข้าภาคนภาตอน ทิศตกก็รำไร” จากบทประพันธ์คำในข้อใดมีความหมายเหมือนกัน

ก. สายันห์- ตก	ข. ตะวัน – รำไร
ค. สายันห์ – ตะวัน	ง. ทิฆัมพร – นภา

๒๕. คำประพันธ์ในข้อใดให้ภาพลักษณ์ที่ชัดเจนที่สุด

ก. ในถิ่นอุทกนั้น	สือนันตบรรดา
ข. น้ำเชี่ยวและเขี้ยวกล	กะจะดำแดงสี
ค. ริ้ว ระริ้วเรื่อย	ระยจะเฉื่อยจะฉิวแสน
ง. ชมเพลินก็พลันความ	ตริตระหนักประจักษ์มา

๒๖. “ในถิ่นอุทกนั้น สือนันตบรรดา

สินธนะจะคนหา บมิสุดอนุสสรณ์” คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. เงินทอง	ข. ทรัพย์สมบัติ
ค. ของมีค่า	ง. ทรัพยากรธรรมชาติ

๒๗. ข้อใดมีการใช้ความเปรียบ

ก. ชัดทอยทยอยโหม	ทะลุฝั่งกระทั้งถึง
ข. น้ำเชี่ยวและเขี้ยวกล	กะจะดำแดงสี
ค. ทั้งใหญ่และกว้างยล	เฉพาะเนตรณัดเห็น
ง. สินธนะจะคนหา	บมิสุดอนุสสรณ์

๒๘. ข้อใดที่กวีมิได้กล่าวถึงในบทร้อยกรองเรื่อง ณ หาดทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง

ก. ทะเลงาม	ข. ทะเลอันตราย
ค. ทะเลมีทรัพยากร	ง. ทะเลมีความสำคัญเชิงพาณิชย์

๒๙. จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดที่กวีกล่าวถึงคือข้อใด

ก. ชี้ให้เห็นคุณค่าของทะเลที่ควรอนุรักษ์
ข. พรรณนาถึงความงามของตะวันตกยามใกล้ลับขอบฟ้า
ค. พรรณนาความงามของทะเลยามเย็น
ง. เสนอแนะให้รักษาท้องทะเลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

๓๐. เรื่อง ณ หาดทรายชายทะเลแห่งหนึ่ง ได้ฝากข้อคิดอย่างไรให้แก่ผู้อ่าน

ก. ทะเลมีความสวยงามควรไปเที่ยวกัน
ข. ทะเลเป็นสิ่งมีชีวิตหลายอย่างอาศัยอยู่
ค. ทะเลมีความกว้างใหญ่ไพศาลและมีสิ่งลึกลับซ่อนอยู่
ง. ทะเลมีทรัพยากรมีค่ามากมายควรช่วยกันพิทักษ์รักษาไว้ตราบนานเท่านาน

เอกสารประกอบการเรียนปกติ

ผู้สอน นางสาวจิรัชญา ทิขัตติ

วิชาภาษาไทย ๙ ทศ๓๑๐๑

ปีการศึกษา ๒๕๔๙

[illegible]

ให้นักเรียนเขียนแผนผังมโนทัศน์ประโยชน์ที่ได้จากทะเล พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

ประโยชน์ที่
ได้จากทะเล

[illegible]

ภาคผนวก ง

- ค่า p ค่า r ของแบบทดสอบ
- ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 8 ค่า p ค่า r ของแบบทดสอบ

ข้อ	p	r	ข้อ	p	r
1	.74	.28	26	.56	.40
2	.58	.36	27	.40	.32
3	.58	.36	28	.62	.44
4	.62	.28	29	.78	.44
5	.74	.52	30	.66	.36
6	.78	.44	31	.54	.36
7	.78	.44	32	.72	.48
8	.66	.52	33	.46	.44
9	.50	.36	34	.52	.32
10	.72	.32	35	.60	.40
11	.72	.48	36	.62	.52
12	.60	.32	37	.78	.44
13	.70	.52	38	.78	.44
14	.50	.28	39	.74	.52
15	.62	.52	40	.66	.52
16	.74	.28	41	.58	.36
17	.68	.48	42	.74	.52
18	.54	.44	43	.74	.52
19	.54	.52	44	.74	.52
20	.74	.36	45	.64	.56
21	.54	.36	46	.56	.40
22	.56	.32	47	.76	.48
23	.60	.40	48	.78	.44
24	.52	.40	49	.74	.52
25	.54	.36	50	.72	.40

ความเชื่อมั่น เท่ากับ .9294

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบ

ข้อ	t	ข้อ	t
1	5.458	11	3.633
2	4.295	12	2.774
3	2.385	13	5.858
4	3.226	14	4.529
5	6.528	15	3.905
6	3.457	16	3.098
7	3.817	17	5.013
8	3.843	18	4.540
9	2.449	19	3.900
10	2.835	20	4.689

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม

อาจารย์ประจำภาควิชาการมัธยมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์

อาจารย์หมวดภาษาไทย
โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา)

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ สกุล	นางสาวจิรัชญา ทิขัตติ
วันเดือนปีเกิด	21 มีนาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอปัว จังหวัดน่าน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 179 หมู่ 6 ตำบลศิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน 55120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูผู้สอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี 30 หมู่ 3 แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ